

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO BRZESKIEGO

MARZEC

1935 R.

T R E Ś Ć :

13. Instrukcja o kwalifikowaniu nauczycieli	82.
14. Statuty Szkolnych Kas Oszczędności.	83.
15. Karty porady dla nauczycieli.	90.
16. Legitymacje dla pracowników państwowych i ich żon.	91.
17. Wydawnictwo „Miernik sprawności fizycznej dla młodzieży szkolnej”.	“
18. Przerzucanie opłat za przesyłki listowe urzędowe na adresata.	92.
19. Zjazd Kół Krajoznawczych Młodzieży w 1935 r.	“
20. Odczyt „Polska wyprawa polarna”	“
Ruch służbowy.	93.
Komunikaty.	“

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Popłatanie ścieżki — G. Morcinek	96.
Zespoły uczniowskie jako czynnik podnoszenia poziomu pracy — S. Badowski	99.
Z konferencji metodycznej nauczycieli biologii — J. Radomski.	100.
Przygotowywanie pracowników oświatowo-pozaszkolnych i społecznych w Okręgu Szkolnym Brzeskim w 1933/34 r. — E. M.	102.
Na marginesie zestawienia finansowego T-wa P.B. P. S. P. — M. W.	104.
Bilans netto Zarządu Okręgowego T-wa P. B. P. S. P. w Brześciu n.B. za czas od 1.VII.1933 do 31.XII.34.	106.
Kronika	107.
Z wydawnictw	108.
Z czasopism	109.
Książki nowonabyte do C. B. P.	“

13.

INSTRUKCJA*)

z dnia 26 stycznia 1935 r. (BP-97/35)

o kwalifikowaniu nauczycieli

Na podstawie § 3 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 czerwca 1934 r., wydanego w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów o kwalifikowaniu nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 490)**) ustalam następujące podstawy sformułowania opinii i ustalenia norm ocen kwalifikacyjnych nauczycieli:

§ 1.

Przełożony, powołany do sprawowania nadzoru służbowego, obowiązany jest znać nauczyciela, o którym ma wydać opinię, względnie dla którego ustalić ma ocenę.

Znajomość ta ma być podstawą wpisów do arkusza spostrzeżeń, zawierającego materiał do sformułowania opinii i ustalenia oceny. Znajomość winna odnosić się w zasadzie do wypełniania obowiązków służbowych, a w razie potrzeby i w miarę możliwości także do stosunków pozasłużbowych kwalifikowanego, całokształt bowiem tych stosunków pozwoli uwzględnić warunki, w jakich nauczyciel pracuje i najwłaściwiej go ocenić.

§ 2.

W spełnianiu tego obowiązku winien przełożony dążyć do poznania:

1. wartości zawodowych nauczyciela, do których zaliczyć należy: a) sumienność w wykonywaniu obowiązków, b) metodę i wyniki pracy wychowawczej i dydaktycznej, c) stosunek do uczniów i umiejętność oceny wyników ich pracy, d) stosunek do rodziców uczniów, e) stosunek do przełożonych i personelu szkolnego, f) przygotowanie do zawodu i pracę nad własnym doskazywaniem, g) znajomość programów, przepisów szkolnych i obowiązujących nauczyciela norm administracyjno-prawnych, h) uzdolnienia organizacyjne i kierownicze, i) uzdolnienia specjalne, j) zachowanie się w służbie lub poza służbą, odpowiadające powadze stanu nauczycielskiego;

*) Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1 z 1935 roku.

**) Przedruk w Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 8, poz. 118.

2. wartości ogólnych, jako to: inteligencji ogólnej, kultury umysłowej, uczciwości, ideowości, samodzielności i poczucia odpowiedzialności służbowej, energii, wreszcie;
3. w miarę potrzeby i możliwości — stosunku do miejscowej ludności, udziału w pracy oświatowej i społecznej środowiska oraz stosunków osobistych i rodzinnych nauczyciela, gdy wpływ ich znalazł odbicie w wynikach pracy i sytuacji służbowej.

§ 3.

Przełożony obowiązany jest, kierując się jedynie własnym sumieniem — oraz względami na dobro służby — wydać o nauczycielu opinię wyczerpującą i ustalić ocenę dokładnie przeżywaną i sprawiedliwą.

W wyrażaniu opinii winien przełożony zachować należyta miarę, takt i obiektywność. Winien zdać sobie sprawę z ważności kwalifikowania dla ocenianego i wydać tę opinię z pełnym poczuciem odpowiedzialności, każda bowiem opinia jest nie tylko oceną wartości nauczyciela, lecz również sprawdzianem wartości kwalifikującego, jako przełożonego.

§ 4.

Wartości zawodowe kwalifikowanego, które ze względu na interes służby stanowią główny współczynnik przy ustalaniu stopnia oceny, muszą być w opinii kreślone jasno i zgodnie z rzeczywistością. W tym celu osoby, powołane do sprawowania nadzoru służbowego, mając na uwadze, że wartości te mogą w ciągu okresu kwalifikacyjnego ulegać zmianom, winny możliwie często i dokładnie wpisywać do arkusza spostrzeżeń swoje spostrzeżenia hospitacyjne lub wizytacyjne, by mogły one dać w sumie przy formułowaniu opinii względnie ustalaniu oceny właściwą wartość kwalifikowanego.

§ 5.

Gdy przełożony nie zdołał sobie wyrobić pewnego sadu o wszystkich wartościach, podanych w § 2, winien swoje spostrzeżenia uzupełnić, a jeżeli to jest niemożliwe, wspomnieć o tem w opinii, w żadnym jednak przypadku nie może się kierować jedynie przypuszczeniami.

W opinii nie należy pomijać momentów dodatnich, biorąc w każdym wypadku pod uwagę indywidualne warunki pracy nauczyciela.

§ 6.

Opinia powinna być sformułowana treściwie i jasno, by pośredni przełożony, powołany do ustalenia oceny, mógł na jej podstawie i kierując się własnymi spostrzeżeniami, ustalić dla kwalifikowanego właściwy stopień oceny kwalifikacyjnej.

§ 7.

Gdy treść opinii i spostrzeżeń, wpisanych do arkusza spostrzeżeń, uzasadnia ustalenie oceny w stopniu niedostatecznym, a przełożony, powołany do jej ustalenia, ma wątpliwość co do słuszności opinii, — winien on zwizytować kwalifikowanego, zwracając szczególną uwagę na braki, wyszczególnione w opinii i dopiero na podstawie spostrzeżeń własnych, które również powinien wpisać do arkusza spostrzeżeń, ustalić stopień oceny.

§ 8.

W przypadku odwołania się kwalifikowanego od niedostatecznej oceny kwalifikacyjnej, władza służbowa osoby, która ustaliła ocenę, gdy nie ma pewności co do słuszności oceny, winna delegować jednego z podległych jej funkcjonariuszów celem ponownego zwizytowania odwołującego się. Wizytujący składa wówczas szczegółowe sprawozdanie z przebiegu wizytacji, które stanowi podstawę załatwienia odwołania i ustalenia ostatecznej oceny kwalifikacyjnej przez władzę.

§ 9.

Postanowienia niniejszej instrukcji wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) W. Jędrzejewicz

14.

MINISTER

Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego OKÓLNIA NR. 7.

z dnia 14 stycznia 1935 r. (II P-5937/34)

w sprawie Szkolnych Kas Oszczędności*)

W celu ustalenia i nadania Szkolnym Kasom Oszczędności jednolitej struktury organizacyjnej, nawiązując do okólnika z dnia 18-go

*) Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1 p. 4 z 1935 r.

września 1925 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15, poz. 168) zatwierdzam załączone statuty S. K. O., jako obowiązujące przy zakładaniu i prowadzeniu tych kas na terenie szkół powszechnych, szkół średnich ogólnokształcących i szkół zawodowych wszelkich stopni.

Obydwa statuty są przystosowane do poziomu młodzieży tych szkół i dają możliwość oparcia S. K. O. o dowolną instytucję oszczędnościową, której dalszym zadaniem będzie opracowanie regulaminu prowadzenia rachunkowości S. K. O. stosownie do własnego systemu techniki pracy w dziale oszczędnościowym.

O ile względy lokalne nie wymagają innego rozwiązania, pożądane jest organizowanie S. K. O. w oparciu o P. K. O. (Pocztową Kasę Oszczędności), której szeroko rozgałęzioną sieć zbiornic, jakimi są wszystkie urzędy i agencje pocztowe, daje każdej szkole możliwość jak najdogodniejszego korzystania ze współpracy z tą instytucją. Nadto oparcie o nią S. K. O. wprowadza jednolitą metodę pracy, a przede wszystkim jednolity system rachunkowości.

Wszelkich druków potrzebnych do uruchomienia i funkcjonowania S. K. O., winna dostarczyć bezpłatnie ta instytucja, z którą dana szkoła będzie współpracować.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) W. Jędrzejewicz

Załącznik do okólnika Nr. 7 z dn. 14.I. 1935 r.

STATUT

Szkolnej Kasy Oszczędności

dla szkół powszechnych.

§ 1.

Szkolna Kasa Oszczędności (w skróceniu S. K. O.) ma na celu krzewienie zmysłu oszczędności wśród młodzieży szkolnej i w jej środowisku oraz przyzwyczajanie swoich członków do składania nawet najdrobniejszych kwot na szkolną książeczkę oszczędnościową.

§ 2.

Zakres działania Szkolnej Kasy Oszczędności obejmuje:

- przyjmowanie wkładek oszczędnościowych od swych członków, wydawanie im szkolnych książeczek (kartonów) oszczędnościowych oraz wypłacanie wkładek;

- b) urządzenie odczytów, pogadanek oraz imprez, propagujących ideę oszczędności.

§ 3.

W szkole może być tylko jedna Szkolna Kasa Oszczędności.

Szkolna Kasa Oszczędności funkcjonuje w czasie trwania roku szkolnego; na czas wakacyj następuje wstrzymanie działalności S. K. O., przyczem wszelkie dokumenty winny być oddane na ten czas do przechowania Kierownikowi (Kierownicze)* szkoły, w szkołach zaś 1-go stopnia — Opiekunowi Szkolnemu, względnie członkowi miejscowej Rady Szkolnej.

Rokiem obrachunkowym dla S. K. O. jest rok kalendarzowy.

§ 4.

Członkiem S. K. O. może być każdy uczeń (uczennica)* danej szkoły; uczniom pozostawia się zupełną swobodę należenia do S. K. O. Ponadto członkami S. K. O. mogą być wszystkie organizacje młodzieży danej szkoły.

§ 5.

Szkolna Kasa Oszczędności prowadzi Opiekun S. K. O. przy współudziale swego Zastępcy oraz przy pomocy Zarządu S. K. O.

Opiekuna S. K. O. i Zastępcę wyznacza spośród grona nauczycielskiego Kierownik szkoły.

W szkołach 1-go stopnia Opiekunem S. K. O. jest Kierownik szkoły (Nauczyciel kierujący).

§ 6.

Do zakresu działania Opiekuna S. K. O. należy:

- 1) prowadzenie akcji krzewienia zamilowania do oszczędności;
- 2) wystawianie członkom S. K. O. imiennych szkolnych książeczek (kartonów) oszczędnościowych i przyjmowanie zebranych przez Zarząd wkładek;
- 3) uskutecznianie wypłat ze szkolnych książeczek (kartonów) oszczędnościowych;
- 4) prowadzenie rachunkowości oraz wszelkich prac, związanych z funkcjonowaniem S. K. O.;

*) W następnych paragrafach przez wyrazy: Kierownik i uczeń należy rozumieć odpowiednio: Kierownik lub Kierownicza oraz uczeń lub uczennica.

5) wpłacanie przyjętych od członków oszczędności na zbiorczą książeczkę wkładową S. K. O. w instytucji, o którą S. K. O. jest oparta oraz podejmowanie z niej gotówki na bieżące wypłaty, w myśl § 19;

6) sprawowanie nadzoru nad Zarządem S. K. O., a w związku z tem branie udziału w Walnych Zgromadzeniach członków w charakterze Przewodniczącego oraz w posiedzeniach Zarządu;

7) administrowanie Funduszem S. K. O. w myśl postanowień § 27;

8) przedkładanie Kierownikowi Szkoły (w szkołach 1-go stopnia Inspektorowi Szkolnemu) rocznego zamknięcia rachunkowego, sporządzonego na dzień 1 stycznia oraz sprawozdania z działalności S. K. O., sporządzonego na koniec roku szkolnego. Odpis rocznego zamknięcia rachunkowego oraz sprawozdania. Opiekun S. K. O. przesyła, na żądanie instytucji oszczędnościowej, o którą S. K. O. jest oparta.

§ 7.

Poza Opiekunem władzami S. K. O. są: Walne Zgromadzenie członków, Zarząd i Komisja Rewizyjna.

§ 8.

Do zakresu działania Walnego Zgromadzenia należy:

- 1) rozpatrzenie sprawozdania Zarządu;
- 2) wyrażenie życzeń co do użycia Funduszu S. K. O.;
- 3) wybór spośród siebie Zarządu.

§ 9.

W Walnem Zgromadzeniu członków mogą brać udział tylko uczniowie wyższych klas (od 4-jej (czwartej) począwszy, którzy są członkami S. K. O.

Walne Zgromadzenie winno się odbywać co najmniej dwa razy w roku: jedno z początkiem nowego roku szkolnego, na którym winien być dokonany wybór Zarządu, drugie zaś w końcu roku szkolnego.

Przewodniczący po otwarciu Walnego Zgromadzenia powołuje spośród członków Sekretarza do spisania protokołu.

§ 10.

Zarząd składa się z członków (co najmniej 5-ciu)*, a mianowicie: przewodniczącego

*) Uwagę w nawiasach należy skreślić po wpisaniu ustalonej ilości członków Zarządu.

go i jego zastępcy, sekretarza i jego zastępcy oraz . . . członków, wybranych przez Walne Zgromadzenie w głosowaniu oddzielnem na każdego członka.

§ 11.

Do zakresu działania i obowiązków Zarządu należy:

- 1) krzewienie zamiłowania do oszczędności (§ 2);
- 2) zbieranie oszczędności od członków;
- 3) pomaganie Opiekunowi S. K. O. w zakresie przez niego ustalonym, w czynnościach, związanych z prowadzeniem S. K. O.;
- 4) zwoływanie Walnych Zgromadzeń członków;

5) przedkładanie Walnym Zgromadzeniom sprawozdań ze swej działalności;

6) przedkładanie Walnemu Zgromadzeniu wniosków co do użycia Funduszu S. K. O. (wydatki krajoznawcze, zapomogi dla niezamożnych kolegów, dożywianie i t. p.).

§ 12.

Uchwały Walnego Zgromadzenia i Zarządu zapadają zwykłą większością głosów obecnych członków (połowa obecnych, więcej jeden). w razie równości głosów — rozstrzyga głos przewodniczącego.

Opiekun S. K. O. może zawiesić wykonanie uchwał Walnego Zgromadzenia i Zarządu.

§ 13.

Komisja Rewizyjna składa się z 3-ch członków.

Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej wybiera na wniosek Kierownika szkoły Zebranie Rodzicielskie spośród swego grona. Zastępcę Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej wybiera spośród siebie grono nauczycieli szkoły. W szkołach o jednym nauczycielu Zastępcę Przewodniczącego wybiera również Zebranie Rodzicielskie. Trzecim członkiem Komisji Rewizyjnej jest Opiekun Szkolny, względnie członek Rady Szkolnej miejscowej.

Opiekun S. K. O. nie może wchodzić w skład Komisji Rewizyjnej.

Do ważności uchwał Komisji Rewizyjnej niezbędna jest obecność 3-ch członków.

Do obowiązków Komisji Rewizyjnej należy badanie działalności i sprawdzanie rachunkowości S. K. O. Rewizje te winny być przeprowadzane: niezwłocznie po ukończeniu przez Opiekuna S. K. O. czynności, związanych z zamknięciem roku obrachunkowego, nie póź-

niej jednak, niż w miesiącu lutym oraz w końcu roku szkolnego.

Inspektor Szkolny, Kierownik szkoły oraz Przewodniczący Komisji Rewizyjnej może zarządzić rewizję działalności i rachunkowości S. K. O. w każdym czasie.

Sprawozdania swoje Komisja Rewizyjna przedkłada Kierownikowi szkoły, względnie Inspektorowi Szkolnemu (w szkołach 1-go stopnia) oraz Opiekunowi S. K. O.

§ 14.

Wszystkie funkcje w S. K. O. pełnione są honorowo (bezpłatnie).

§ 15.

Każdy członek S. K. O. może posiadać tylko jedną szkolną książeczkę oszczędnościową (karton). Szkolne oszczędnościowe książeczki (kartony) są imienne.

§ 16.

Wysokość najmniejszej wkładki na szkolną książeczkę oszczędnościową ustanawia Kierownik szkoły (Nauczyciel kierujący) w zależności od stopnia zamożności uczniów; wkładka ta winna być taką, by umożliwiała składanie oszczędności nawet najbiedniejszym uczniom danej szkoły.

§ 17.

O ile wysokość wkładu na szkolnej książeczce oszczędnościowej (kartonie) osiągnie kwotę zł. 5.— (złotych pięciu), Opiekun S. K. O. otwiera książeczkę wkładkową na imię i nazwisko członka w instytucji oszczędnościowej, o którą S. K. O. jest oparta. Niezależnie od książeczki wkładkowej, otwartej w instytucji oszczędnościowej — członek posiada nadal szkolną książeczkę oszczędnościową (karton oszczędnościowy).

Książeczki wkładkowe uczniów, otwarte w instytucji oszczędnościowej, przechowuje Opiekun S. K. O. razem z innymi dokumentami S. K. O. do czasu opuszczenia przez ucznia szkoły.

§ 18.

Opuszczającemu szkołę uczniowi winien Opiekun S. K. O. wydać jego imienną książeczkę wkładkową, otwartą w instytucji oszczędnościowej, po uprzednim wpłaceniu na nią całego stanu posiadanych przez niego oszczędności na szkolnej książeczce oszczędnościowej (kartonie).

oszczędnościowym), względnie wypłacić mu w gotówce zaoszczędzony kapitał.

W pewnych wypadkach może uczeń przed opuszczeniem szkoły uzyskać częściowy lub nawet całkowity zwrot oszczędności za zgodą Opiekuna S. K. O., przyczem zamiar podjęcia oszczędności winien być przez członka S. K. O. i jego rodziców (opiekunów prawnych) przedtem podany Opiekunowi S. K. O. do wiadomości.

§ 19.

Wkładki zebrane od członków i zapisane w szkolnych książeczkach (kartonach) oszczędnościowych, wpłaca Opiekun S. K. O. na specjalnie w tym celu otwartą jedną książeczkę wkładową (zbiorcą) w instytucji oszczędnościowej, o którą S. K. O. jest oparta. Właścicielem tej książeczki jest Szkolna Kasa Oszczędności w, dysponującym
(nazwa szkoły) (miejscowość)

— szkoła.

Do podejmowania wkładów imieniem szkoły uprawniony jest Kierownik szkoły (Nauczyciel kierujący) lub osoba przez niego upoważniona, którzy prawo swe legitymują odciskiem pieczęci szkoły obok podpisu na dokumencie wypłaty.

§ 20.

W razie zagubienia szkolnej książeczki oszczędnościowej, zostanie członkowi wydany przez S. K. O. nowy egzemplarz książeczki z oznaczeniem „duplikat”.

Z chwilą wydania duplikatu, poprzednia książeczka traci swoją ważność. Za wydanie duplikatu książeczki potrąca się z rachunku członka 1 gr. (jeden grosz).

§ 21.

W razie wypłacenia całkowitego wkładu ze szkolnej książeczki oszczędnościowej, potrąca Zarząd z rachunku członka 1 gr. (jeden grosz).

Natomiast przy zamianie wypełnionej książeczki szkolnej (kartonu) na nową tak, jak i przy otwarciu szkolnej książeczki oszczędnościowej (kartonu oszczędnościowego) nie pobiera się żadnej opłaty.

§ 22.

Jeżeli w przeciągu 3-ech lat po opuszczeniu szkoły uczeń nie zgłosi się po odbiór wkładu, ani też S. K. O. nie znajdzie rodziców, względnie opiekuna członka — wkład ten przechodzi na Fundusz S. K. O.

§ 23.

W innych wypadkach (np. w razie zamknięcia szkoły), jeżeli nie będzie można niektórym członkom wydać książeczek wkładowych, otwartych im w instytucji oszczędnościowej, o którą S. K. O. jest oparta, wraz z wpłaconą na nie całkowitą sumą wkładów, znajdujących się na książeczkach szkolnych (kartonach) lub też nie będzie im można wypłacić oszczędności z książeczek szkolnych (kartonów), wówczas Opiekun S. K. O. składa Kierownikowi szkoły, względnie Inspektorowi Szkolnemu książeczki wkładowe tych uczniów z niepodjętymi oszczędnościami, dołączając do nich odnośne dowody rachunkowe. Książeczki te i dowody rachunkowe S. K. O. przesyła Kierownik szkoły względnie Inspektor Szkolny do odnośnych władz szkolnych.

W razie zgłoszenia się później ucznia, jego książeczka wkładowa oraz ewent. pozostałość gotówkowa zostanie mu wydana przez właściwe Kuratorium Okręgu Szkolnego.

Po upływie 3-ech lat niepodjęte tego rodzaju wkłady władze szkolne przekazują na Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

§ 24.

Na wypadek śmierci ucznia oszczędności przez niego złożone zwraca S. K. O. rodzicom, względnie uprawnionym spadkobiercom.

§ 25.

Kwota odsetek, dopisana na zbiorczej książeczce wkładowej przez instytucję oszczędnościową, o którą S. K. O. jest oparta, przechodzi na Fundusz S. K. O.

§ 26.

Fundusz S. K. O. powstaje:

- a) z należności, potrąconych przy wypłacie całkowitego stanu oszczędności (§ 21) oraz przy wydawaniu duplikatu szkolnej książeczki oszczędnościowej w zamian zagubionej (§ 20);
- b) z kwoty odsetek, dopisanych na zbiorczej książeczce wkładowej przez instytucję oszczędnościową, o którą S. K. O. jest oparta (§ 25);
- c) z niepodjętych wkładów (§ 22).

Na Fundusz S. K. O. można zaliczyć także kwoty ze zbiorów, ofiar i t. p.

§ 27.

Fundusz S. K. O. może być użyty, zgodnie ze wskazaniami Walnego Zgromadzenia człon-

ków S. K. O., na: wycieczki krajoznawcze, za-
pomogi dla niezamożnych uczniów, dożywianie,
pomoc naukowe, wydatki kancelaryjne S. K. O.
i t. p.

§ 28.

Wszelkie dowody rachunkowe Opiekun
S. K. O. przechowuje przez przeciąg 3-ech lat ka-
lendarzowych.

§ 29.

Kierownik szkoły ustala instytucję oszczę-
dnościową, o którą S. K. O. zostaje oparta.

Szkolna Kasa Oszczędności rozpoczyna
swą działalność po wypełnieniu §§ 10 i 19 oraz
podpisaniu niniejszego statutu przez Kierowni-
ka szkoły i Opiekuna S. K. O.

O założeniu S. K. O. Kierownik szkoły za-
wiadamia Inspektora Szkolnego i instytucję
oszczędnościową, o którą S. K. O. została
oparta.

Załącznik do okólnika Nr. 7 z dnia 14.I.1935 r.

S T A T U T

Szkolnej Kasy Oszczędności

dla szkół średnich ogólnokształcących i szkół
zawodowych wszelkich stopni.

§ 1.

Szkolna Kasa Oszczędności (w skróceniu
S. K. O.) ma na celu krzewienie zmysłu oszczę-
dności wśród młodzieży szkolnej i w jej środo-
wisku oraz przyzwyczajanie swoich członków
do składania nawet najdrobniejszych kwot na
szkolną książeczkę oszczędnościową.

§ 2.

Zakres działania Szkolnej Kasy Oszczędno-
ści obejmuje:

- a) przyjmowanie wkładek oszczędności-
wych od swych członków, wydawanie
im szkolnych książeczek oszczędności-
wych oraz wypłacanie wkładek;
- b) urządzanie odczytów, pogadanek oraz
impres, propagujących ideę oszczędn-
ości.

§ 3.

W szkole może być tylko jedna szkolna ka-
sa oszczędności.

Szkolna Kasa Oszczędności funkcjonuje w
czasie trwania roku szkolnego; na czas waka-
cyj następuje wstrzymanie działalności S. K. O.,
przyczem wszelkie dokumenty winny być odda-

ne na ten czas do przechowania Dyrektorowi
(Przełożonej)* szkoły.

Rokiem obrachunkowym dla S. K. O. jest
rok kalendarzowy.

§ 4.

Członkiem S. K. O. może być każdy uczeń
(uczennica)* danej szkoły; uczniem pozosta-
wia się zupełną swobodę należenia do S. K. O.
Ponadto członkami S. K. O. mogą być wszystkie
organizacje młodzieży danej szkoły.

§ 5.

Władzami S. K. O. są: Walne Zgromadze-
nie członków, Zarząd i Komisja Rewizyjna.

§ 6.

Do zakresu działania Walnego Zgromadze-
nia członków należy:

- 1) rozpatrzenie sprawozdania Zarządu i
Komisji Rewizyjnej;
- 2) rozpatrzenie wniosków Zarządu i człon-
ków S. K. O.;
- 3) wskazanie co do ewent. użycia Fundu-
szu S. K. O.;
- 4) wybór spośród siebie Zarządu oraz 4-ech
członków Komisji Rewizyjnej.

§ 7.

Walne Zgromadzenie winno się odbywać
co najmniej 2 razy w roku: jedno w pierwszym
miesiącu 2-go półrocza szkolnego, na którym
winno być rozpatrzone roczne zamknięcie ra-
chunkowe i sprawozdanie Zarządu oraz Komis-
ji Rewizyjnej, jak również winien być dokona-
ny wybór Zarządu oraz 4-ech członków Komisji
Rewizyjnej; drugie Walne Zgromadzenie win-
no się odbywać w końcu roku szkolnego (w
pierwszych dniach czerwca), na którym Zarząd
i Komisja Rewizyjna składają sprawozdania za
czas od ostatniego Walnego Zgromadzenia.

Ponadto Zarząd winien zwołać Walne
Zgromadzenie w ciągu 4-ech tygodni na żądanie
Dyrektora szkoły lub na pisemne żądanie 1/4
ogólnej ilości członków S. K. O.

Na Walnem Zgromadzeniu przewodniczy
zasadniczo jeden z członków S. K. O., wybrany
przez Walne Zgromadzenie. Przewodniczący
powołuje Sekretarza do spisania protokołu.

*) W następnych paragrafach przez wyrazy: Dyrek-
tor i uczeń należy rozumieć odpowiednio: Dyrekto-
ra lub Przełożoną oraz uczeń lub uczennicę.

§ 8.

Zarząd składa się z 3-ech członków, a mianowicie: przewodniczącego, sekretarza i skarbnika oraz 3-ech zastępców, wybranych przez Walne Zgromadzenie w głosowaniu oddzielnym. Na zastępców nie mogą być wybierani uczniowie ostatniej klasy, t.j. kończącej szkołę. Zastępcy winni brać udział w posiedzeniach Zarządu z głosem doradczym.

W razie ustąpienia członka, wchodzi do Zarządu z pełnemi prawami zastępcy, który uzyskał na Walnem Zgromadzeniu największą ilość głosów.

§ 9.

W większych zakładach naukowych Zarząd uprawniony jest do kooptowania dalszych swoich członków. Ponadto Zarząd może powołać z poszczególnych klas współpracowników, którzy mają za zadanie zbieranie oszczędności od członków S.K.O.

§ 10.

Szkołną Kasę Oszczędności prowadzi Zarząd i do jego obowiązków należy:

- 1) krzewienie zamiłowania do oszczędności (§ 2);
- 2) wykonywanie uchwał Walnego Zgromadzenia;
- 3) przyjmowanie wkładek i uskutecznianie wypłat;
- 4) prowadzenie rachunkowości S.K.O.;
- 5) wpłacanie przyjętych od członków oszczędności na książeczkę wkładową S.K.O. w instytucji, o którą S.K.O. jest oparta oraz podejmowanie z niej gotówki na bieżące wypłaty w myśl postanowień §§ 18 i 19;
- 6) obliczanie i dopisywanie odsetek do szkolnych książeczek oszczędnościowych;
- 7) zwoływanie Walnego Zgromadzenia członków S.K.O.;
- 8) przedkładanie rocznego zamknięcia rachunkowego i sprawozdania Walnemu Zgromadzeniu;
- 9) sporządzanie i przedkładanie Dyrektorowi szkoły oraz instytucji oszczędnościowej, o którą S.K.O. jest oparta, rocznego zamknięcia rachunkowego i sprawozdania ze swej działalności.

§ 11.

Komisja Rewizyjna składa się z pięciu członków. Przewodniczącym Komisji jest Opiekun S.K.O. (§ 13). W szkołach, na terenie

których pracują Koła Rodzicielskie, Przewodniczącym Komisji Rewizyjnej może zostać na wniosek Opiekuna S.K.O. osoba, wybrana w drodze uchwały Koła Rodzicielskiego spośród swego grona. Wybór przewodniczącego spośród grona Koła Rodzicielskiego nie zwalnia Opiekuna S.K.O. z obowiązku uczestniczenia w posiedzeniach Komisji Rewizyjnej.

Zastępcy Przewodniczącego i trzech członków Komisji Rewizyjnej wybierani są przez Walne Zgromadzenie spośród członków S.K.O.

Do obowiązków Komisji Rewizyjnej należy badanie działalności Zarządu i sprawdzanie rachunkowości S.K.O. Rewizje te winny być przeprowadzane: niezwłocznie po ukończeniu przez Zarząd czynności, związanych z zamknięciem roku obrachunkowego, a przed Rocznym Walnem Zgromadzeniem oraz w końcu roku szkolnego — bezpośrednio przed drugim Walnym Zgromadzeniem.

Opiekun S.K.O. może zarządzić rewizję działalności S.K.O. w każdym czasie.

Do ważności uchwał Komisji Rewizyjnej niezbędna jest obecność przewodniczącego oraz 2-ech członków.

§ 12.

Uchwały Walnego Zgromadzenia, Zarządu i Komisji Rewizyjnej zapadają zwykłą większością głosów obecnych członków. W razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Opiekun S.K.O. może zawiesić wykonanie uchwał władz S.K.O.

§ 13.

Cała działalność S.K.O. pozostaje pod ogólnym kierownictwem i odpowiedzialnością Opiekuna S.K.O., którym jest Dyrektor szkoły. Wykonywanie czynności Opiekuna może Dyrektor powierzyć innej osobie spośród grona rodzicielskiego.

Opiekun S.K.O. obowiązany jest brać udział w Walnych Zgromadzeniach oraz posiedzeniach Zarządu, jak również mieć nadzór nad prawidłowym biegiem wszystkich prac, związanych z prowadzeniem S.K.O.

§ 14.

Wszystkie funkcje w S.K.O. pełnione są honorowo (bezpłatnie).

§ 15.

Każdy członek S.K.O. może posiadać tylko jedną szkolną książeczkę oszczędnościową. Szkolne książeczki oszczędnościowe są imienne,

§ 16.

Najmniejsza wkładka na szkolną książeczkę oszczędnościową wynosi 5 groszy (pięć groszy).

§ 17.

Wysokość wkładów na szkolnej książeczce oszczędnościowej nie może przekraczać zł. 100. Po osiągnięciu tej kwoty Zarząd S. K. O. porozumiewa się z Opiekunem S. K. O. i powoduje otwarcie książeczki wkładkowej na imię i nazwisko ucznia w instytucji oszczędnościowej, o czym zawiadamia jego rodziców (opiekunów prawnych).

Niezależnie od książeczki wkładkowej, otwartej w instytucji oszczędnościowej, uczeń może posiadać nadal szkolną książeczkę oszczędnościową.

§ 18.

Opuszczającemu szkołę uczniowi winien Zarząd S. K. O. otworzyć imienną książeczkę wkładkową w instytucji oszczędnościowej, najwięcej uczniowi dogodnej, i wpłacić na nią cały stan posiadanych przez niego oszczędności wraz z należnymi odsetkami.

W pewnych wypadkach może uczeń przed opuszczeniem szkoły uzyskać częściowy lub całkowity zwrot oszczędności za zgodą Opiekuna S. K. O., przyczem zamiar podjęcia oszczędności winien być skarbnikowi na 3 dni przedtem podany do wiadomości. W razie potrzeby podjęcia wkładu ze zbiorczej książeczki wkładkowej S. K. O. w instytucji oszczędnościowej, o którą S. K. O. jest oparta, jeden z członków Zarządu zgłasza to Dyrektorowi szkoły i przedkłada mu posiadaną książeczkę, celem dopełnienia formalności, przewidzianych w drugiej części § 19.

§ 19.

Wkładki, zebrane od członków i zapisane w szkolnych książeczkach oszczędnościowych, wpłaca S. K. O. na specjalnie w tym celu otwartą jedną książeczkę wkładkową (zbiorczą) w instytucji oszczędnościowej, o którą S. K. O. jest oparta. Właścicielem tej książeczki jest Szkolna Kasa Oszczędności w :
nazwa szkoły miejscowość

., dysponującym — szkoła.
wość

Do podejmowania wkładów imieniem szkoły uprawniony jest Dyrektor szkoły lub osoba przez niego upoważniona, którzy prawo swe legitymują odciskiem pieczęci szkoły obok podpisu na dokumencie wypłaty.

§ 20.

Wkłady, złożone na szkolne książeczki oszczędnościowe członków, są oprocentowane według stopy procentowej, obowiązującej każdorazowo dla wkładów oszczędnościowych w instytucji oszczędnościowej, o którą S. K. O. jest oparta.

Narosłe procenty dolicza się do kapitału 31 grudnia każdego roku za cały ubiegły rok kalendarzowy. Procenty te, poczynwszy od dnia 1 stycznia następnego roku, podlegają oprocentowaniu razem z kapitałem.

§ 21.

W razie zagubienia szkolnej książeczki oszczędnościowej zostanie członkowi wydany przez S. K. O. nowy egzemplarz książeczki z oznaczeniem „duplikat”. Z chwilą wydania duplikatu poprzednia książeczka traci swoją ważność. Za wydanie duplikatu książeczki potrąca się z rachunku członka 5 gr. (pięć groszy).

§ 22.

W razie wypłacenia całkowitego wkładu ze szkolnej książeczki oszczędnościowej, potrąca Zarząd z rachunku członka 5 gr. (pięć groszy).

Natomiast przy zamianie zapisanej szkolnej książeczki oszczędnościowej na nową, tak jak przy otwarciu szkolnej książeczki oszczędnościowej, nie pobiera się żadnej opłaty.

§ 23.

Jeżeli w przeciągu trzech lat po opuszczeniu szkoły uczeń nie zgłosi się po odbiór wkładu, ani też S. K. O. nie znajdzie rodziców względnie opiekuna członka, wkład ten przechodzi na Fundusz S. K. O.

§ 24.

W innych wypadkach (np. w razie zamknięcia szkoły), jeżeli nie będzie można otworzyć niektórym uczniom książeczek wkładkowych w instytucji najbardziej im dogodnej lub wypłacić im oszczędności w gotówce, Zarząd S. K. O. składa Dyrektorowi szkoły książeczkę wkładkową S. K. O. (zbiorczą), otwartą w instytucji oszczędnościowej, o którą S. K. O. jest oparta, z niepodjętymi oszczędnościami uczniów, dołączając odnośne dowody rachunkowe.

Książeczkę tę i dowody rachunkowe S. K. O. przesyła Dyrektor szkoły do odnośnych władz szkolnych.

W razie zgłoszenia się ucznia później, należny mu kapitał wraz z odsetkami zostanie wypłacony przez właściwe Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

Po upływie 3 lat niepodjęte tego rodzaju wkłady władze szkolne przekazują na Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

§ 25.

Na wypadek śmierci ucznia oszczędności przez niego złożone zwraca S. K. O. rodzicom względnie uprawnionym spadkobiercom.

§ 26.

Fundusz S. K. O. powstaje:

- a) z należności, potrąconych przy wypłacie całkowitego stanu oszczędności (§ 22) oraz przy wydawaniu duplikatu szkolnej książeczki oszczędnościowej wzamian zagubionej (§ 21);
 - b) z ewent. kwoty, uzyskanej w końcu roku obrachunkowego z różnicy między kwotą odsetek, przyznanych S. K. O. przez instytucję oszczędnościową, od ogólnej sumy wkładów, a sumą odsetek, należnych i dopisanych przez S.K. O. do poszczególnych szkolnych książeczek oszczędnościowych;
 - c) z niepodjętych wkładów (§ 23).
- Na Fundusz S. K. O. można zaliczyć także kwoty ze zbiórek, ofiar i t. p.

§ 27.

Fundusz S. K. O. może być użyty zgodnie ze wskazaniami Walnego Zgromadzenia na: wycieczki krajoznawcze, zapomogi dla niezdolnych uczniów, pomoce naukowe, wydatki kancelaryjne S. K. O. i t. p.

§ 28.

Wszelkie dowody rachunkowe Zarząd S. K. O. przechowuje przez przeciąg 3-ech lat kalendarzowych.

§ 29.

Dyrektor szkoły ustala instytucję oszczędnościową, o którą S. K. O. zostaje oparta.

Szkolna Kasa Oszczędności rozpoczyna swoją działalność po wypełnieniu § 19 i podpisaniu niniejszego statutu przez Dyrektora szkoły i co najmniej trzech uczniów.

O założeniu S. K. O. Dyrektor szkoły za wiadomiamia władze szkolne i instytucję oszczędnościową, o którą S. K. O. została oparta.

15.

MINISTERSTWO

Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

OKÓLNIK NR. 27.

z dnia 6 marca 1935 r. (BP. 3927/35)

o wydawaniu kart porady nauczycielom

W związku z przepisem § 4 ust. (2) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1934 r. o państwowej pomocy lekarskiej (Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 81) oraz w porozumieniu z Ministerstwem Opieki Społecznej — zarządzam co następuje:

I. Karty porady wydają:

- a) nauczycielom szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych wszelkich typów i stopni — dyrektorzy (kierownicy) szkół;
- b) nauczycielom publicznych szkół powszechnych II i III stopnia — kierownicy szkół;
- c) nauczycielom publicznych szkół powszechnych I stopnia — ci kierownicy szkół, którzy są płatnikami rejonowymi, względnie kierownicy tych szkół, w których pełni obowiązki nauczyciel-płatnik rejonowy, każdy w obrębie właściwego rejonu płatniczego;

II. Książeczki kart porady dostarczają i ewidencję wydanych prowadzą Kuratorja Okręgów Szkolnych, w przypadkach, wymienionych pod a), zaś Inspektoraty Szkolne w przypadkach, wymienionych pod b) i c).

III. Wymienione wyżej władze szkolne udzielą osobom, mającym wydawać karty porady pisemnych pouczeń o przepisach, dotyczących państwowej pomocy lekarskiej, oraz o sposobie wypełniania blankietów kart porady z tem, że ostatnie winny być zaopatrzone pieczęcią okrągłą szkoły.

W szczególności osoby te pouczyć należy, że:

- 1) powinny prowadzić spis lekarzy i połączonych umówionych, ze wskazaniem adresów i godzin przyjęć,
- 2) są odpowiedzialne za właściwe wydanie karty porady, muszą więc każdorazowo sprawdzić, czy danej osobie słu-

ży prawo do korzystania z państwowej pomocy lekarskiej, w razie zaś wątpliwości winny wziąć na pozostającym u nich odcinku pisemne oświadczenie, że prawo to danej osobie przysługuje,

3) mają obowiązek dokładnie wypełniać wszystkie rubryki kart porady, a przy wydawaniu kart dla niższych funkcjonariuszów państwowych (woźnych i t.p.), zaznaczyć wyraźnie powyższy ich charakter służbowy niezależnie od funkcji przez nich pełnionych,

4) od funkcjonariuszów, biorących kartę porady dla członka rodziny (żony) należy brać na pozostającym odcinku pisemne oświadczenie, że dana osoba nie podlega ubezpieczeniu na wypadek choroby w Ubezpieczalni Społecznej i nie ma prawa do korzystania z pomocy lekarskiej na koszt Skarbu Państwa na innej podstawie.

Dyrektor Biura Personalnego

(—) Jan T. Lipka

KURATORJUM

Okręgu Szkolnego Brzeskiego.

Dnia 18. III. 1935 r.

Nr. B.P.-6288/35.

Okólnik Ministerstwa W.R. i O.P. w sprawie wydania kart porad Kuratorjum podaje do wiadomości i ścisłego stosowania.

Naczelnik Biura Personalnego

(—) C. Cichowicz.

16.

MINISTERSTWO

Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Dnia 15 marca 1935 r. Nr. BP.-5322/35.

Legitymacje dla pracowników państwowych i ich żon.

W związku z okólnikiem Nr. 26 z dn. 6 marca r.b. (BP-3237/35) Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zawiadamia, że Ministerstwo Komunikacji okólnikiem z dnia 4 marca 1935 r. Nr. H. O. II. 42 b/11 poleciło wszystkim Dyrekcjom Okręgowym

Kolei Państwowych nie czynić trudności przy korzystaniu z ulg kolejowych tym pracownikom państwowym, którzy będą okazywać legitymacje dotychczasowego wzoru w okresie przejściowym, najpóźniej jednak do dnia 30 kwietnia 1935 r. Po tym terminie ulgi będą stosowane wyłącznie na podstawie nowych legitymacji.

Powyższe zarządzenie wydane jest z uwagi na to, że zaopatrzenie wszystkich funkcjonariuszów państwowych w legitymacje nowego typu może nie być w całości dokonane przed dniem 1 kwietnia 1935 r.

Jednocześnie Ministerstwo nadmienia, że druki do prowadzenia ewidencji według wzorów Nr. 1 i 2, załączonych do okólnika Nr. 26 z dn. 6 marca 1935 r. (BP-3237/35) można zamawiać bezpośrednio w Drukarni Państwowej w Warszawie, która te druki wykonuje i posiada na składzie.

Dyrektor Biura Personalnego

(—) Jan T. Lipka

KURATORJUM

Okręgu Szkolnego Brzeskiego.

Dnia 23 marca 1934 r.

Nr. B.P.-7386/35.

Kuratorjum podaje powyższy okólnik do wiadomości zainteresowanych.

Naczelnik Biura Personalnego

(—) C. Cichowicz.

17.

KURATOR

Okręgu Szkolnego Brzeskiego

Dnia 8 lutego 1935 r. Nr. O-5213/35.

Wydawnictwo Rady Naukowej Wychowania Fizycznego, p. t. „Miernik sprawności fizycznej dla młodzieży szkolnej” — zalecenie.

W najbliższych dniach ukaże się wydawnictwo Rady Naukowej Wychowania Fizycznego p. t. „Miernik sprawności fizycznej dla młodzieży szkolnej”. Warszawa, 1935.

Wydawnictwo to przeznaczone jest do użytku nauczycieli i nauczycielek ćwiczeń ciele-

snych i powinno być wykorzystane w pracy szkolnej dla oceny postępu w wychowaniu fizycznym młodzieży szkolnej i dla oceny jej sprawności ruchowej. Publikacja Rady Naukowej Wychowania Fizycznego jest praktycznym skrótem wyników pracy Rady nad zagadnieniem znalezienia i określenia miary w wychowaniu fizycznym młodzieży szkolnej, pracy, opartej na pomiarach i próbach sprawności fizycznej, przeprowadzonych z polecenia Ministerstwa W. R. i O. P. w latach ostatnich na terenie całej Rzeczypospolitej. Wydawnictwo „Miernik sprawności fizycznej dla młodzieży szkolnej” zawiera tekst i szczegółowe tabele obliczeniowe dla dziewcząt i chłopców.

Pismem Pana Ministra W. R. i O. P. z dn. 22 lutego 1935 r. omawiane wydawnictwo zalecone zostało do użytku służbowego.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) R. Petrykowski

18.

KURATOR

Okręgu Szkolnego Brzeskiego

Dnia 22.III.1935 r. NO 7814/35

Przerzucanie opłat za przesyłki listowe na adresata.

Rozporządzenie Ministrów Poczty i Telegrafów, Skarbu i Spraw Wewnętrznych z dnia 22.VII.1933 r. o przesyłkach listowych urzędowych (Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 448) w § 7 zezwala na przerzucenie na adresata opłaty pocztowej jeśli wysłanie listu lub kartki leży wyłącznie w jego interesie.

Zwracając uwagę na powyższy przepis, polecam stosować go we wszystkich tych wypadkach, w których wysłanie przesyłki leży wyłącznie w interesie adresata i nastąpiło na jego żądanie, a nie jest wynikiem normalnej działalności Inspektora (Dyrekcji, kierownictwa szkoły), wynikającej z normowania obowiązku szkolnego.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) R. Petrykowski

19.

KURATOR

Okręgu Szkolnego Brzeskiego

Dnia 10.III.1935 r. NO 5169/35.

Zjazd Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej we Lwowie w 1935 r.

Ministerstwo W. R. i O. P. udzieliło Komisji Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej

Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego i Kołu Opiekunów Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej we Lwowie zezwolenia na zorganizowanie zjazdu i wystawy prac Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej we Lwowie w dniach od 16 do 19 czerwca 1935 r.

Zjazd i wystawa mają zobrazować dorobek młodzieży szkolnej w dziedzinie krajoznawstwa, udział młodzieży w zjeździe ma być manifestacją jej zamiłowań do poznania kraju, jego przyrody i kultury.

Szczegółowy program Zjazdu oraz instrukcje i wskazówki, dotyczące przyjęcia i pobytu młodzieży we Lwowie oraz organizacji wycieczek w okolice Lwowa i dalsze roześle do kierowników i opiekunów szkolnych Kół Krajoznawczych Koło Opiekunów Kół Krajoznawczych Młodzieży szkolnej we Lwowie (ul. Łyczakowska 5, parter), do którego należy też zwracać się o wszelkie informacje w sprawie zjazdu.

Podając powyższe do wiadomości, polecam P.P. Inspektorom Szkolnym oraz Dyrekcjom (Kierownictwom) Szkół zachęcić młodzież, należącą do szkolnych kół krajoznawczych, do wzięcia udziału w Zjeździe we Lwowie.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) R. Petrykowski

20.

KURATORJUM

Okręgu Szkolnego Brzeskiego

dnia 8 lutego 1935 r. Nr. O-3565/35

Odczyt p. t. „Polska wyprawa polarna na Spitsbergen“.

Kuratorjum zwraca uwagę na organizowany przez Komitet Organizacyjny Polskiej Wyprawy Polarnej na Spitsbergen odczyt p. t. „Polska Wyprawa Polarna na Spitsbergen“. — Treść odczytu, który będzie ilustrowany ok. 100 zdjęciami obejmuje następujące punkty:

1) Położenie geograficzne Spitsbergen, historia odkrycia i badania; 2) Dotychczasowe prace odkrywcze w Ziemi Torella; 3) Zadania, przebieg prac i rezultaty Polskiej Wyprawy w r. 1934.

Z uwagi na znaczenie wychowawcze imprezy, obrazującej pionierskie wysiłki polskich badaczy naukowych, zachęca Dyrekcje i Kierownictwa Szkół młodzież szkolną do korzystania z powyższego odczytu.

Naczelnik Wydziału
(—) J. Wilk

Ruch służbowy.**W KURATORJUM O. S. B.**

Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 19 lutego 1935 r. Nr. B.P.-3428/35 mianował p. Stanisława Petrajtisa, podreferendarza w Kuratorjum O. S. Brzeskiego, referendarzem w temże Kuratorjum z dniem 1 marca 1935 r.

W SZKOLNICTWIE.**Awanse:**

Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 1 marca 1935 r. Nr. B.P.-966/35 przyznał p. Romanowi Rubinowskiemu, kierownikowi 7-kl. publ. szk. powsz. Nr. 1 w Ostrowi Mazowieckiej, z dniem 1 marca 1935 r. uposażenie zasadnicze według grupy VI (szóstej).

Mianowania:

Kurator O. S. Brzeskiego dekretem z dnia 18 lutego 1935 r. Nr. B.P.-1679/35 mianował p. Bolesława Golińskiego, kontraktowego nauczyciela Gimnazjum Państw. im. R. Traugutta w Brześciu n.B., na stanowisko nauczyciela Gimnazjum Państw. im. Kr. Zygmunta Augusta w Białymstoku, z dniem 1 marca 1935 r.

Przeniesienia:

Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 9 lutego 1935 r. Nr. B.P.-3027/35 przeniósł z urzędu dla dobra szkoły p. Konstantego Kropiewnickiego, nauczyciela p.s.p. w Worokomlu, pow. koszyrskiego, do 2-kl. p.s.p. w Bereźcu, pow. rudeckiego, z dn. 1 marca 1935 r.

Kurator C. S. Brzeskiego przeniósł na własną prośbę:

p. Józefa Krzyszkowskiego, z p.s.p. w Bakunach, obw. prużańskiego, do 3-kl. p.s.p. w Zalesiu, obw. ostrołęckiego, z dn. 16.II.35 r. (dekret z dn. 7.II.35 r. Nr. B.P.-3264/35);

p. Jadwigę Szulcową z 7-kl. p.s.p. w Białymstoku, do 7-kl. p.s.p. w Łomży, z dn. 1.III.35 r. (dekret z dn. 2.III.35 r. Nr. B.P.-4827/35);

p. Karolinę Czaplińską, naucz. p.s.p. w Ejminowcach, pow. grodzieńskiego, do 1-kl. p.s.p. w Jaźwinie, pow. brzeskiego, z dn. 1.III.35 r. (dekret z dn. 28.II.35 r. Nr. B.P.-5225/35);

p. Czesława Szerszenia, kier. p.s.p. w Malczu, pow. prużańskiego, na stanowisko nauczyciela do 7-kl. p.s.p. w Zambrowie, pow. łomżyńskiego, z dn. 1.III.1935 r. (dekret z dn. 22.II.35 r. Nr. B.P.-4698/35);

p. Siefanję Ostrowską z 6-kl. p.s.p. w Płotnicy, obw. skiego, z dn. 14.IV.1935 r. (dekret z dn. 4.III.35 r. Nr. B.P.-5566/35);

Kurator O. S. Lubelskiego dekretem z dnia 4 stycznia 1935 r. Nr. B.P.-82/35 przeniósł na własną prośbę p. Kazimierę Gązdową, naucz. p.s.p. w Chomsku, pow. drohickiego, do 7-kl. p.s.p. w Chrzanowie, pow. janowskiego, z dniem 15 stycznia 1935 r.

Kurator O. S. Lwowskiego dekretem z dnia 28 stycznia 1935 r. Nr. B.P.-77754/34 przeniósł na własną prośbę p. Władysławę Szczepkowską, naucz. p.s.p. w Różanie, pow. kosowskiego, do 3-kl. p.s.p. w Podlipcach, pow. złoczowskiego, z dniem 16 lutego 1935 r.

Kurator O. S. Wileńskiego dekretem z dn. 25.II.35 r. Nr. B.P.-3047/35 przeniósł na własną prośbę p. Jana Cichonia, naucz. p.s.p. w Przyborowie, pow. szczuczynskiego, do 1-kl. p.s.p. w Ejminowcach, pow. grodzieńskiego, z dniem 1 marca 1935 r.

Przeniesienia w stan spoczynku:

Kurator O. S. Brzeskiego przeniósł w stan spoczynku:

p. Aleksę Kalichewicza, naucz. Gimnazjum Państw. im. Kr. Zygmunta Augusta w Białymstoku, z dn. 28.II.1935 r. (dekret z dn. 31.I.35 r. Nr. B.P.-2124/35).

p. Grzegorza Hołowkę, naucz. p.s.p. w Wyszokach Kościelnych, obw. białostockiego, z dn. 28 lutego 1935 r. (dekret z dn. 12.II.35 r. Nr. B.P.-3341/35).

p. Julję Feretową, naucz. p.s.p. w Świni, obw. ostrołęckiego, z dniem 31 marca 1935 roku (dekret z dnia 5 marca 1935 r. Nr. B.P. 5459/35).

Zwolnienia:

Kurator O. S. Brzeskiego dekretem z dnia 22 stycznia 1935 r. Nr. B.P.-1286/35 zwolnił ze stanu pozasłużbowego p. Bronisławę Wacławowiczównę, naucz. p.s.p. w Waratycku, pow. drohickiego, z dn. 31 stycznia 1935 r.

Zmarli:

ś.p. Helena Kisielnicka, nauczycielka p.s.p. w Seroczyńcu, obw. ostrołęckiego, zmarła w dniu 16 stycznia 1935 roku.

ś.p. Marja Jurkówna, nauczycielka p.s.p. w Radostowie, obw. kobryńskiego, zmarła w dniu 15 lutego 1935 roku.

Komunikaty.**Szkolny dom wycieczkowy w Jurgowie.**

Podaje się do wiadomości, iż z dniem 1 stycznia 1935 r. oddany został do użytku Szkolny Dom Wycieczkowy w Jurgowie, na Spiszu, w pow. nowotarskim.

Jurgów posiada komunikację szosą z Nowego Targu (23 km), drogą polną z Poronina przez Bukowinę (15 km), drogą polną z Klimówki przy szosie Zakopane-Morskie Oko przez Brzegi (8 km). Leży na szlaku turystycznym: Łysa Polana-Pieniny (10 km. z Łysej Polany szosą przez terytorjum czeskie, 30 km. do Pie-

nin).

Dom wycieczkowy stoi na wzgórzu nad rzeką Białką i dominuje nad okolicą. Posiada 5 dużych pokoi sypialnych, pokoje dla wychowawców, obszerną świetlicę, infirmerję, pokoje dla służby, kuchnię i pomieszczenia gospodarcze (instalacje w toku). Dom jest zagospodarowany, posiada 60 łóżek z materacami i kocami, umeblowanie, naczynia kuchenne i stołowe.

Opiekę nad domem sprawuje Kuratorjum Okręgu Szkolnego Krakowskiego, które dysponuje przydziałem domu i pomieszczeń na kursy i kolonje. Administrację domu na miejscu prowadzi kierowniczka publicznej szkoły powszechnej w Jurgowie, poczta w miejscu.

W domu wycieczkowym mieści się stałe szkolne schronisko wycieczkowe. Zgłoszenia większych wycieczek należy przesyłać pod adresem kierownictwa szkoły.

Oplaty za nocleg: dla młodzieży szkolnej i nauczycieli po 50 gr. (bez pościeli), turyści po 1 zł.

Programy nauczania dla nauczycieli szkół powszechnych i średnich.

Dyrekcja Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych, pragnąc uprzystępnić szerokim rzeszom nauczycielstwa nabycie programów nauczania w szkołach powszechnych i średnich, ustaliła ulgową cenę jednego egzemplarza programu na kwotę 3 zł. 20 gr. splacalną w czterech równych ratach miesięcznych po 80 groszy, bez doliczania kosztów przesyłki.

Ulgi te mogą być stosowane tylko w wypadkach zamówień zbiorowych, zgłaszanych do Dyrekcji Państw. Wydawn. Książek Szkolnych przez Inspektorów Szkolnych względnie Dyrekcje szkół średnich z zobowiązaniem terminowego potrącania rat z uposażenia miesięcznego i odprowadzania zebranej gotówki na rachunek P. W. K. S., kierowanych bezpośrednio do Centrali Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych — Warszawa, ul. Chocimska 4, konto P. K. O. Nr. 141-751.

Kuratorjum zachęca do korzystania z przystępnej propozycji P. W. K. S. i ustala termin nadsyłania ewentualnych zgłoszeń do Inspektorów Szkolnych (Dyrekcji szkół średnich) wraz z deklaracjami dotyczącymi potrąceń rat należności za książki programowe na dzień 10 maja 1935 roku.

Zbiorowe wydanie pism Bolesława Prusa.

Kuratorjum zwraca uwagę Dyrekcji i Nauczycieli szkół wszelkich typów, że księgarnia Gebethnera i Wolffa w Warszawie ogłosiła subskrypcję na zbiorowe wydanie Pism Bolesława Prusa, które w 26 tomach obejmie całą twórczość wielkiego pisarza.

Wydanie to, pozostające pod protektorałem Polskiej Akademii Literatury, opracowane krytycznie przez prof. dra I. Chrzanowskiego oraz prof. dra Z. Szweykowskiego będzie zawierało nie tylko utwory już drukowane, ale i rzeczy, pozostające dotychczas w rękopisie.

W okresie subskrypcji t.j. do dnia 5 marca 1935 r. cena kompletu dzieł (26 tomów) wynosiła: 1) przy wpłacie jednorazowej zgóry zł. 88,—, 2) przy spłacie ratami — zł. 98,— (I i II rata po zł. 10,—, dalsze po zł. 6,—). Tomy ukazywać się będą około 15 każdego miesiąca w ilości 4 tomów kwartalnie.

Wobec tego, że dawne wydania pism Prusa są wyczerpane i co więcej nieraz zniekształcone przez cenzurę rosyjską, pojawienie się nowego, krytycznego wydania wypełnia lukę, odczuwaną przez ogół społeczeństwa, Kuratorjum zaleca zatem poparcie subskrypcji.

Firma Gebethner i Wolff w Warszawie, ul. Zgoda 12, zawiadamia, że mimo zamknięcia subskrypcji Pism Bolesława Prusa w dniu 5 marca b.r., zamówienia P.T. Dyrekcji i Nauczycielstwa z powołaniem się na powyższy Komunikat załatwiane będą po cenach subskrypcyjnych do dnia 15 kwietnia 1935 r.

Ewentualne wpłaty należy kierować na P.K. O. nr. 16.665.

Zmiana nazwy szkoły.

Kuratorjum komunikuje, iż Prywatnej Męskiej Szkole Rzemieślniczej im. W. Wysockiego w Białymstoku zmieniło nazwę na „Prywatną Męską Szkołę Rzemieślniczą z żydowskim językiem nauczania w Białymstoku“.

Zezwolenie na prowadzenie szkoły.

Kuratorjum udzieliło Zarządowi Miejskiemu w Łunińcu odwołałego zezwolenia na otwarcie i prowadzenie w Łunińcu szkoły pod nazwą: Publiczna Szkoła Doksztalająca Zawodowa w Łunińcu.

Statystyka pasiek.

Celem ujęcia pracy nad podniesieniem pszczelnictwa w planową pracę, Poleska Izba

Rolnicza w Brześciu n.Bugiem przystępuje do zebrania statystycznych danych o stanie pasiek, położonych na terenie Województwa Poleskiego.

W związku z tem Kuratorjum zezwala Dyrekcjom i Kierownictwom Szkół Okręgu Szkolnego Brzeskiego na udzielenie Poleskiej Izbie Rolniczej danych, dotyczących pasiek szkolnych.

„Encyklopedia Wojskowa“

Celem „Encyklopedji Wojskowej“ wydawanej przez Towarzystwo Wiedzy Wojskowej, oraz Instytut Naukowo-Wydawniczy jest jaknaj-

szersze propagowanie wiedzy wojskowej i przenikanie jej przez wszelkie komórki związane bliżej lub dalej z wojskiem.

Propagowanie wiedzy wojskowej, w formie właśnie tak przystępnej jak to czyni „Encyklopedia Wojskowa“ czyni zadość tendencji wychowania wojskowego i przygotowania wojskowego jaknajszerszych mas społeczeństwa na wypadek wojny, którą to tendencję władze wojskowe starają się przeprowadzić zarówno drogą organizacji p. w., jak i szerzenia odpowiedniej literatury.

Wydawnictwo obejmie 80 zeszytów (dotychczas wyszło 30 zesz.) w cenie 6 zł. za 1 zeszyt.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

Poświęcona pracy nauczycielstwa w szkole i poza szkołą.

GUSTAW MORCINEK.

Poplątane ścieżki

Bardzo krętą ścieżyną wypada nieraz trafić do serca dziecka.

Pan nauczyciel stanie na katedrze i raduje się poniewoli, widząc przed sobą kilka rzędów płowych, czarnych i burych czupryn, a z pod czupryn mądre, chytre lub zgoła bezmysłowe oczy, utkwione w pana nauczyciela. Czyni to wrażenie, że oczy te patrzą w słowa pana nauczyciela. Oczy są przeróżne. Również ciemne, szare, niebieskie lub głębokie, płytkie, bezwyrazowe, uśmiechnięte albo też poważne i skupione.

— Przez oczy patrzy dusza ludzka! — mówi jakieś mądre zdanie.

Niechże teraz pan nauczyciel zgaduje, jak dusza patrzy przez tyle różnorodnych oczu. Wszystkie misterne i kunsztowne teorie pedagogiczne i psychologiczne zawodzą nieraz na całej linii. Co innego bowiem tłumaczy psycholog w swej mądrej i napuszonej książce, co innego twierdzi niemniej mądry teoretyk-pedagog, a co innego mówią oczy dziecka. Zwłaszcza, gdy ma się ich takie mnóstwo w klasie, bo aż sześćdziesiąt par.

— Zgaduj zgadula, gdzie jest moja złota kula!...

Książkowa mądrość potyka się boleśnie na nich, rutyna zawodowego praktyka — pedagoga również zawodzi. Nie sposób trafić na tę właściwą drożynę, co wiedzie do jądra serca małego człowieka. Wtedy przypadek idzie z pomocą. Lecz zanim trafi się na ów przypadek, wszystkie ścieżki doreszty poplątają się rzetelnie, i wtedy już nieraz zapóźno wyzyskiwać przypadek.

Mały człowieczek, dzikus nieokrzesany, barbarzyńca przemily już dawno przechytrzył i zrozumiał, że pan nauczyciel bezradny staje przed jego zagadką i stąd wielka radość w takim drobny sercu. Radość to podświadoma, lecz mocna.

— Słuchajcie dzieci! — zaczyna z namaszczaniem pan nauczyciel przejęty rolą dobrego nauczyciela. I zaczyna długo i mądrze tłumaczyć, co należy czynić, by odegnać zło, skradające się do serca małego człowieka. Bezwiednie widzi się wtedy rzekomym Plutarchem, który ongiś mądrze dowodził, że dusza dziecka podobna do

wosku miękkiego, a którą można kształtować dowolnie według swego światłego upodobania.

Sześćdziesiąt par oczu patrzy w słowa pana nauczyciela i sześćdziesiąt drobnych serc rozawiera się na przyjęcie jego słodkiej mądrości jak sześćdziesiąt wonnych kielichów lilij na rosę poraną. Tak się wydaje panu nauczycielowi.

— Nie czyńcie tego a tego, a czyńcie to a to!... — prawi pan nauczyciel i wciąż raduje się rzetelnie, bo przekonany za Plutarchem, że „dusza człowieka to naczynie, które nie trzeba napieniać, lecz ognisko, które trzeba rozpalić”. Pan nauczyciel ma więc wrażenie, że rozpala ognisko wielkie i jasne.

Po pewnym jednak czasie przekonywa się, że tamto przez niego rozpalone ognisko wcale się nie rozpało, lecz haniebnie zadymilo. Chłopcy przewracali oczami na dowód, że tak bardzo trafia im do chropowatych serc słodczy mądrości pana nauczyciela, wdychali chytrze, pociągali przez nos szczerze, a po kudłatej głowie już latały przeróżne zamysły, sprzeczne z tem, co pan nauczyciel każe.

— Słuchajcie chłopcy!... — zaczyna pan nauczyciel na innej godzinie. — Nie męczcie nigdy zwierząt!... Nie ciskajcie kamieniami za kotem, nie strzelajcie z procy za wiewiórką, nie wybierajcie piskląt z gniazda, nie czyńcie tego a tego. Czyńcie zaś to a to!...

Z gęstwiny głów wysterkują palce.

— Cóż powiesz Urbach?

Urbach wszystko wie, bo będzie kiedyś rasbinem.

— Proszę!... Taki człowiek, co męczy zwierzę, to ma niską kulturę!...

— Proszę!... — wyrывa się Macura, co znowu zamierza zostać pastorem. — Taki człowiek, co niema serca dla zwierząt, to podobny jest do zbója!

— Proszę, a ja oto widziałem — woła inny — ja oto widziałem, jak parobek tak bardzo bił klonie... Ale tak okropnie!...

— Proszę... a oto raz chłopcy rzucali kamieniami na żaby!...

— Proszę, a oto Raszka strzelał raz do wróbla z flobertu!...

Raszka, syn lekarza, siedział w ławie i ogromnie się rumieni. Wszyscy chłopcy patrzą w tej chwili na niego, bo nareszcie znalazł się między nimi winowajca, co ma niską kulturę i który jest podobny do zbója, jak to określili Urbach z Macurą. Tymczasem w Raszce nic podobnego do zbója i do braku kultury. Każdy przecież wie, że jeżeli teraz znajdzie wróbla zdechłego, to płacze. Naprawdę płacze!... Potem zanosí go do kąta w ogrodzie i grzebie.

— Żeby go kocur nie zjadł... — mówi kamratom.

— No to niech zje!... — powiadają kamraci. Raszka czyta książkę o hindusach.

— Tak, ale bo wy wiecie, że w tym wróblu może być jakaś dusza ludzka, która musi wędrować przez zwierzęta, dopóki nie wejdzie w naszego jakiegoś człowieka, co się może i za sto lat urodzić!

— Hale, hale!... — powątpiewają chłopcy.

—... a gdyby kocur zjadł takiego wróbla z wędrującą duszą, toby tamten człowiek był potem bez duszy, ni?...

— Hale, głupi!... Przecież duszy nie można zjeść!... — wrzeszczy Hajek, który w takie rzeczy nie wierzy. — A czemu beczysz nad takim zdechłym wróblem?

— Bo mi go jest żal!... — powiada Raszka i pociąga przez nos.

Gdy mu teraz ktoś wyrzucił, że strzelał do wróbla z flobertu, a wszyscy chłopcy jęli na niego patrzeć, jako na człowieka o niskiej kulturze i podobnego do zbója, Raszka zarumienił się po uszy i wstał:

— Przepraszam bardzo, ale wtedy byłem głupszy!...

Rzekł mocno i usiadł. A wszyscy chłopcy dowiedzieli się jeszcze, że zwierzęta męczy i zabija niepotrzebnie taki człowiek, co posiada nie tylko małą kulturę, co jest nie tylko podobny do zbója, lecz co jest także głupi. A głupim nikt nie chciałby być. To jest bardzo nieprzyjemnie, gdy drudzy mówią o kimś, że jest głupi.

— Proszę!... — wydziera się teraz Nalewajka. — A gdy ja kogo zobaczę, że bije kamieniami do wiewiórki lub do kota, to pójdę i zbije go, co wlezie.

— A gdy on będzie silniejszy od ciebie? — wołają chłopcy.

— To go nie zbije!... Ale mu powiem takie słowo, że będzie miał dosyć! Powiem mu, że jest głupi jak stare sadio!

Stało na tem, że chłopcy święcie przyrzekli, iż nigdy nie będą męczyli zwierząt. Ani kota, ani wróbla, ani wiewiórki, ani nic. Żaby także nie. A ponieważ są najstarsi w szkole, więc będą pilnowali, by ci młodsi także tego nie

czynili. Bo ci, to naprawdę czynią to tylko z głupoty, jak powiedział Raszka.

Raszka zaś wyrwał się z projektem, żeby założyć Koło Przyjaciół Zwierząt.

— Hale!... — zaprotestował Basista. — A jeszcze co?... Człowiek już płaci do elopepe, płaci na budowę szkół, płaci do kasy gminnej w klasie, a tu jeszcze na jakieś zwierzęta płacić!... Czy myślisz, że człowiek pieniądze po drodze zbiera?... Raszka niech płaci. Jego ojciec ma samochód i jest lekarzem, ale skąd ja wezmę, kiedy mój ojciec jest bezrobotny, co? Pójdę do żyda ukrąść?...

Projekt Raszki upadł. Chłopcy zaś przychyliłi się do wywodów Basisty. Powiedzieli nawet, że na pierwszego maja będzie na rynku przemawiał z takiej trybuny, z której dotychczas przemawiał łysy i gruby Kozubek, a co ma u siebie na strychu czerwoną chorągiew.

Pan nauczyciel jednak powiedział, że nie chodzi tutaj o płacenie, lecz o samo zobowiązanie się, że nikt nie będzie już zwierząt męczył lub niepotrzebnie zabijał.

— Proszę, a słusznie!... — poparł znowu pana nauczyciela Urbach. — Bo jakby to było takiemu chłopcu, gdyby tak jego biło kamieniami na drzewie, jak to czynią niektórzy z wiewiórką?

Chłopcy więc zobowiązali się nigdy tego nie czynić.

Kamiński wyraził jeszcze życzenie, by każdy z nich miał taki znaczek w klapie surduta, żeby wszyscy wiedzieli o tem. Lecz ponieważ takich znaczków niema, więc i ten projekt upadł.

Mijały dni i tygodnie.

Pewnego dnia rozleciała się po szkole okropna wieść. Oto ci sami chłopcy, co najbardziej przemawiali za ochroną zwierząt, tę oto wiewiórkę zabili!... Wałęsali się gdzieś koło cmentarza, gdzie są duże drzewa. Zobaczyli wiewiórkę i tak długo jęli za nią gonić, i kamieniami ciskać, i z procy strzelać, że wiewiórka, okrwawiona i z przetrąconym ogonem, spadła pod drzewo. Pod drzewem jeszcze dyszała, a gdy ją ten największy zbój chciał wziąć do ręki, to piszczała jak małe dziecko. Potem zdechła. A taka była ładna, gdy biegała po drzewach.

Raszka kręciły się łzy w niebieskich oczach. Nawet powiedział: „pierony jedne!...” — chociaż nie godzi się tak mówić, boć to grzech. Macura zaś, co chce zostać pastorem, oświadczył wobec całej klasy, że tamtym zbójom należy się za to by wytłuc za tę wiewiórkę. Urbach natomiast proponował, żeby to donieść policji. Widział bowiem pewnego razu, jak pan Kucz, policjant skoczowski, zapisał parobka do kary za to, że bił konie kłonicą.

Pan nauczyciel był zmartwiony. Nie krzy-

czał, ani nie wydziwiał, jak się tego wszyscy spodziewali, tylko przywołał winowajców do katedry. A cisza była taka w klasie, że aż na dziwy.

— Czemuś ty ciskał kamieniami za wiewiórkę? — zapytał nachmurzony.

— Proszę... ja szedłem a oni mnie spotkali... a prawili: chodź z nami, my wiemy, gdzie jest wiewióрка!... Więc ja szedłem... ale tylko raz rzuciłem... ale jej nie trafiłem...

— Nima prowda! — wrzasnął główny oskarżyciel. — On najwięcej rzucał!...

— A czemuś ty rzucał? — pyta pan nauczyciel drugiego.

— Proszę... ja już nie będę!... i w bek. Chłopcy przedrzeźniają, pan nauczyciel musi uciszać klasę.

— A ty czemuś rzucał? — pyta głównego winowajcy.

Migają chytre oczy, pełga w nich lęk i pragnienie, jakby tu wyjść obronną ręką.

— Proszę, bo ja chciałem mieć futerko na kark... bo mi ojciec powiedział... tóż chciałem mieć wiewiórkę... tóż...

— Hale, hale, cygani!... — protestuje oburzony Raszka. — Żadne futerko!... On tak po zbojeczku to zrobił!...

Jeszcze dwóch pozostało. Ci kręcili się, stękali, melli niezrozumiale uniewinnienia, pocili się przerażeni, bo cała klasa huczała gniewem i domagała się przykładnej kary. Stoją winowajcy przed tablicą na oczach wszystkich kamratów, podobni do tych rzezimieszków, stawianych pod pręgierzem w wiekach średnich. Wyczuwają wszyscy zbiorową niechęć swoich kamratów i ich zbiorowe pragnienie, by tamtym skórę spruć, co wlezie. Ponieważ jednak w szkole nie bije się uczniów, mimo zapewnień jednego dziennikarza w jednym z warszawskich pism codziennych — że się bije, przeto pan nauczyciel musiał teraz szukać tej popłatanej ścieżki, którą należałoby trafić do nieokrzesanych serc młodych barbarzyńców.

— Wiecie, co uczynię? — rzekł wkońcu.

Od Redakcji.

W poczynaniach naszych wychowawczych zapomina my często, jak ważnym czynnikiem w życiu szkolnym jest opinia klasy oraz jak przemożny wywiera wpływ na kształtowanie się charakterów. Zamiast organizować opinie, wkraczamy nieraz na popłatane ścieżki „misternych i kunsztownych teoryj pedagogicznych i psychologicznych”, na których nie możemy się spotkać ze swym wychowankiem.

— Co? co?... — pytają się ciekawie wszyscy ci oczy, a winowajcy truchleją.

— Oto napiszę do Płomyka, że w Skoczowie są tacy chłopcy, którzy mimo przyrzeczenia zabili wiewiórkę. Niech wszystkie dzieci w Polsce dowiedzą się, jacy chłopcy są w Skoczowie. I każdego po imieniu i nazwisku podam do Płomyka. Niech cała Polska dowie się o tem!...

— Proszę, to będzie dobrze!... — potwierdził wyrok największy krzykacz w klasie, Urbach. — Ale naprawdę po imieniu i nazwisku!... Żeby wszyscy wiedzieli, że to nie my, ale oni tacy są bez kultury!...

Po nauce pan nauczyciel pozostał w gabinecie, żeby się mozolić nad zeszytami. Za drzwiami słychać jakieś szepty, naradzania się, zachęty głośne. Wkońcu ktoś puka.

— Proszę!...

Otwierają się drzwi i do gabinetu wchodzi gęsiego. Jeden, drugi, trzeci i reszta. Głowy spuszczone, nieśmiałe.

— Czego sobie życzycie, chłopcy?

— Proszę... — jąka się główny winowajca. — Proszę... bo już my nie będziemy... my przepraszamy bardzo... nas ta wiewióрка tak jakoś skusiła... myśmy byli głupi...

— Proszę... — zaczyna drugi. — My przepraszamy pana nauczyciela... proszę się na nas nie gniewać... my oto już teraz damy rękę, że nie będziemy więcej...

— ...proszę... — jąka się trzeci — a proszę nie pisać o nas... do Płomyka. Bo coby o nas wszyscy myśleli w Polsce... My już nie będziemy tacy bez kultury...

Pan nauczyciel zgodził się. Chłopcy podali kolejno rękę panu nauczycielowi, on zaś przyrzekł, że nie zdradzi ich nazwisk w żadnym piśmie. Chyba, żeby się coś podobnego powtórzyło. Wtedy napisze, że to był ten a ten.

Chłopcy wyszli z gabinetu na złotych koniach, a pan nauczyciel także był na złotym koniu, że mu się udało odszukać tę właściwą ścieżkę, co prowadzi do serc przemiłych barbarzyńców.

W przyjacielskiej rozmowie, bez uroczystych pogadanek wychowawczych, analizując z całą klasą zło, nauczyciel z nowelki Morcinka doprowadza do zbiorowej niechęci, do gniewu całej klasy, która wówczas przyjmuje na siebie odpowiedzialność za mającą nastąpić naprawę.

Czyż nie warto nowelkę głęboko przemyśleć, wyciągnąć wnioski w związku z organizowaniem pracy wychowawczej?

Zespoły uczniowskie jako czynnik podnoszenia poziomu pracy. (Z doświadczeń w Gimnazjum Państwowym w Bielsku-Podl.)

W ciągu ostatnich dwóch lat zdobyliśmy się na poważny wysiłek w dziedzinie organizowania życia samorządowego. Młodzież, gdy dano jej pewną swobodę, wniosła dużo inicjatywy, wypełniła ramy samorządu żywą treścią. Niewątpliwie nie obeszło się bez niedociągnięć, a nawet błędów, jednak młodzież zdobyła sprawność w zakresie organizowania życia zbiorowego, sumiennie wywiązywała się z zadań, nałożonych przez samorząd, rzetelnie pracowała. Natomiast odrabianie lekcji było niezadawalające. Uczeń, który w pracy samorządowej potrafił zdobyć się na duży wysiłek, odrabiał lekcje niesumienne, był wyraźnie opieszalszy. Nastawiony był na uczenie się pod kątem uniknięcia stopnia „nd”, uciekając się nawet do chwytów nieuczciwych.

Zdając sobie sprawę z przyczyn psychologicznych zjawiska — praca dobrowolna — wpływ opinii kolegów na pracę społeczną — przymus — postanowiłem zrobić próbę wyjścia z błędnego, napozór, koła. Chodziło mi o takie zorganizowanie uczenia się, by młodzież przyzwyczaiła się do sumiennego odrabiania lekcji.

W naszym samorządzie praca oparta jest na współzawodnictwie grup. Grupami temi są poszczególne gminy klasowe jako ogniwa samorządu uczniowskiego. Ze względu na to, że inicjatywa takiego zorganizowania pracy wyszła od samej młodzieży, i że to najlepiej jej odpowiada, czego dowodem są wyniki, postanowiłem dla scharmonizowania metod także pracę naukową oprzeć na tych samych podstawach. Próby, które podejmowałem, dokonywane były na lekcjach jednego tylko przedmiotu nauczania, to jest historii.

Na początku bieżącego roku szkolnego rozpocząłem w klasie I i II-ej organizować zespoły pracy na następujących podstawach:

- 1) Podzieliłem młodzież na trzy grupy (w obu klasach); każda grupa obejmuje młodzież o różnych uzdolnieniach, różnym poziomie naukowym, pilności i tempie pracy.
- 2) Członkowie poszczególnych grup pracują w zasadzie samodzielnie.
- 3) Każdy uczeń ponosi odpowiedzialność za swą pracę przed grupą, której jest członkiem.
- 4) Wynik pracy poszczególnych uczniów składa się na wyniki pracy całego zespołu.
- 5) Poszczególne zespoły rywalizują między sobą o lepszy wynik.

Każdy uczeń dbać musi o to, aby nie przynieść ujemnego zespołowi i przez zdobycie wiedzy oraz umiejętności zapewnić mu zwycięstwo. Jeżeli uczeń nie może dać sobie z czemś rady, udaje się do innego członka, ale tego sa-

me go zespołu, który, związany solidarną odpowiedzialnością, udziela mu wskazówek. Grupa we własnym interesie dba o to, aby poszczególni członkowie innego zespołu walczyli bronią szlachetną.

Kiedy uczeń zdaje sprawozdanie z przerobionego materiału lub rozwiązuje jakieś zagadnienie, to robi to jakby w imieniu całej grupy. Gdyby nie udało mu się należycie wywiązać z zadania, pierwszeństwo w uzupełnianiu lub poprawianiu mają członkowie innych zespołów. Uwaga zatem wszystkich uczniów jest zapewniona, a zapytany stara się dać jak najlepszą odpowiedź.

Słabszych uczniów poprawiają przedewszystkiem słabsi, lepszych lepsi, ale w każdym wypadku z innego zespołu. W ten sposób równoważę walkę i zapewniam w niej maksymalne szanse powodzenia każdemu uczniowi; w przeciwnym wypadku niejeden uczeń mógłby z miejsca się załamać.

Przy takim podejściu niebezpieczeństwo uczenia się po to, aby uniknąć stopnia „nd”, względnie by zadowolnić nauczyciela, jest minimalne; wyraźnie pozatem występują wartości wychowawcze. Uczeń, chcąc zapewnić zwycięstwo swemu zespołowi przez uczciwą walkę z równym przeciwnikiem, zdobywa się na duży wysiłek, jest aktywny. Poziom podnosi się, wymagania mogą być zwiększane. Instynkty sublimują się, klasa się zespala.

Jakie są rezultaty eksperymentu na przestrzeni I półrocza?

W klasie I-ej młodzież uczy się lepiej, wykazuje dużo inicjatywy, materiał programowy z historii przyswojony jest dość dobrze. Klasyfikacja wypadła następująco:

I okres				II okres	
ocen bdb	miało 2 uczniów			5 uczniów	
" db	"	9	"	8	"
" dst	"	19	"	18	"
" ndst	"	1	"	—	"
Uczniów 31				31 uczniów	

W klasie II-ej wyniki są mniejsze, niż w kl. I-ej, lecz i tu daje się zauważyć postęp. Współzawodnictwo między zespołami w kl. I-ej jest o wiele silniejsze, niż w kl. II-ej. Na taki stan rzeczy wpływa liczebność grup (w kl. I-ej zespoły liczą po 10 uczniów, w kl. II-ej 14 uczniów). W klasie I-ej jest większa współpraca i lepsze współzycie między chłopcami i dziewczynkami, w klasie zaś II-ej — wiek przejściowy — daje się zauważyć pewien rozdźwięk. Na początku roku szkolnego był bardzo silny, dopiero na początku II-go okresu nieco złagodniał, choć antagonizmy od czasu do czasu występują dość wyraźnie. Przy-

puszczam, że konieczność pogłębienia współpracy przyczyni się do tego, że w drugim półroczu znikną, a współzawodnictwo grup zaostreży się, co powinno odbić się dodatnio na wynikach pracy.

Takie zorganizowanie pracy wymaga jednak orjentowania się w materiale uczniowskim, gdyż mechaniczne dzielenie klasy na zespoły przyniesie nikłe rezultaty. Stąd też koniecznym jest organizowanie zespołów powoli i ostrożnie. Prowadzenie wymaga ustawicznej obserwacji, konsekwencji i planowości. Szczególnie uczniów słabszych należy otoczyć bacznią opieką.

W klasach wyższych przystąpiłem do podnoszenia poziomu pracy, przyzwyczajania do systematyczności i rzetelności w sposób inny: organizowałem opinie klasy.

Ale o tem później.

ST. BADOWSKI.

Od Redakcji. Zespoły uczniowskie nie powinny być liczniejsze jak 5—6 osób.

Ze spostrzeżeń nad realizacją nowych programów w gimnazjum. Z konferencji metodycznej nauczycieli biologii.

Z ramienia Ogniska metodycznego biologii w Brześciu n.B. odbyła się w Białymstoku w dniach 15 i 16 lutego b.r. konferencja nauczycieli biologii, poświęcona, podobnie jak i kilka poprzednich konferencji Ogniska, realizacji nowego programu. W myśl ogólnego planu pracy Ogniska konferencja była poświęcona przedewszystkiem klasie II., w szczególności tematów, których realizacja przypada na okres zimowy i wczesnowiosenny.

Na konferencji przedyskutowano cztery takie tematy: kiełkowanie nasion, oddychanie roślin, zjawiska osmotyczne w roślinie, i tematy dotyczące drzew owocowych; te ostatnie były połączone z praktycznymi ćwiczeniami szczepienia drzew. Podstawę do dyskusji stanowiły referaty sprawozdawcze z odbytych lekcji. W bliskim związku z omawianiem tematami pozostawała sprawa dostosowania pracowni do wymagań programu klasy II, również omawiana na konferencji. Bardzo ważnym tematem opracowanym podczas konferencji był dobór lektury biologicznej dla uczniów klasy I i II. Oprócz wymienionych prac głównych na całość konferencji złożyły się jeszcze: rozkład materiału w kl. II do końca roku szkolnego, komunikaty metodyczne i bibliograficzne i sprawy organizacyjne. Ponadto uczestnicy konferencji mieli możliwość poznać urządzenia trzech różnych pracowni biologicznych, a w jednej z nich zaznajomić się z ciekawymi i bardzo dobrze prowadzonymi hodowlami zwierzęcymi i roślinnymi.

I. Ustalenie najważniejszych wyników kiełkowania nasion stanowi jeden z najtrudniejszych tematów nauczania fizjologii roślin, gdyż dotychczas nie została opracowana ani metodyczna ani techniczna strona tego zagadnienia. Podręczniki szkolne poszły po linii najmniejszego oporu i zadowolili się ogólnikowymi wskazówkami lub podały doświadczenia zbyt grube i za prymitywne, aby mogły wnieść coś nowego do pozaszkolnych wiadomości uczniów. Przedmiotem badawczej pracy ucznia nie może być stwierdzenie faktu, że nasiona wykiełkują w ziemi podlewanej, a nie wykiełkują w suchej, albo, że nie wykiełkują na mrozie podczas gdy w ogrzanej mieszkaniu wykiełkują, gdyż uczniowie o tem dobrze wiedzą. Zagadnienie musi być postawione inaczej, jeśli ma uczniów

zainteresować i dać im możliwość samodzielnej i kształcącej pracy. Zagadnieniem tem może być np. stopień nasilenia danego czynnika, jego minimum, optimum i maximum. Koncepcja metodycznego rozwiązania powyższego zagadnienia polega na tem, że np. prowadzi się długą serję identycznych pod każdym względem hodowli nasion, ale na podłożach o zmiennej, równomiernie wzrastającej, wilgotności. Analogicznie inna serja hodowli prowadzona jest w różnych stałych temperaturach, osiąganym przez zastosowanie łaźni wodnych. Technika i organizacja tej pracy w ramach lekcji szkolnych, która była właśnie przedmiotem dyskusji na konferencji, nie dadzą się przedstawić w ograniczonych ramach tego artykułu. Jedno tylko należy stwierdzić, że jest to temat wybitnie pracowniany, który najmniej nadaje się do „domowego” opracowania przez uczniów.

II. Oddychanie roślin. Ujawnienie tego procesu, w sposób przekonywujący dla młodych umysłów, i przy możliwie dużym czynnym współudziale uczniów, jest w nauczaniu biologii sprawą pierwszorzędnego znaczenia. Stanowi ono bowiem klucz do zrozumienia podstawowych zjawisk życia: przemiany materji i energii. Zależnie od wyposażenia pracowni doświadczenia mogą być prowadzone w formie ćwiczeń lub też w formie demonstracji wykonanej przez grupę uczniów. W obydwu wypadkach temat ten wymaga od nauczyciela bardzo starannego przygotowania doświadczeń i precyzyjnego kierowania dyskusją. Kolejność prac musi zdążać w kierunku stwierdzenia identyczności zjawiska u roślin, zwierząt i ludzi, i obejmować wszystkie jego fazy, a więc pochłanianie tlenu, spalanie materiałów zapasowych, wytwarzanie energii i wydalanie CO₂. Obok znanych środków badania jakimi są: pałąca się świeca i woda wapienna, doskonale usługi oddaje fenolftaleina szczególnie przy badaniu oddychania nie nasion, ale całych roślin. Bibuła, nasycona fenolftaleiną, zabarwiona na czerwono przez zanurzenie w wodzie wapiennej, wrzucona do zamkniętego szczelnie słoja, w którym przechowywano w ciemności doniczkę z rośliną — odbarwia się, pod wpływem CO₂, znacznie szybciej niż bibuła kontrolna. Stwierdzenie produkcji energii cieplnej podczas kiełkowania nie następuje trudności przy użyciu termosów lub innych urządzeń, stwarzających podobne warunki izolacji termicznej, ale nie daje się ujawnić u roślin wyrosłych. Tu można wprowadzić w formie wykładu, przykłady roślin rozkwitających

pod śniegiem (przebiśnieg). Fakt spalania daje się stwierdzić doświadczalnie przez porównawcze ważenie nasion przed kiełkowaniem i wykiełkowanych. Wprowadzenie do dyskusji analogji między organizmem a motorem (maszyną parową) pozwala dać pojęcie o dalszych przemianach uzyskanej energii.

III. Zrozumienie zjawisk osmotycznych w roślinie wymaga uprzedniego opracowania osmozy fizycznej. Zarówno metodyka jak i technika tego tematu są dawno opracowane. Wysiłek nauczyciela musi być skierowany na bardzo dokładne przygotowanie pomocy naukowych i organizację ćwiczeń. Dla naszych celów najlepsze są osmometry małych wymiarów w formie otwartych z obydwu stron próbowek. Jako błona osmotyczna nadaje się dobrze obok pęcherza zwierzęcego, cienka warstwa celulozy, przyklejona do osmometru za pomocą kolloidjum. Ma ona oprócz łatwiejszego użycia jeszcze i tę przewagę, że stanowi materiał roślinny. Aparatura musi być przygotowana w zupełności przed lekcją, podobnie jak i niektóre uzupełniające doświadczenia, nie dające nychmiastowego wyniku. Podstawowe ćwiczenia winny być wykonane w czasie samej lekcji. W ciągu lekcji dwugodzinnej można ten temat wykończyć łącznie ze szczegółowym omówieniem analogicznych zjawisk w roślinie. Nie można jednak na tej samej lekcji opracować także plazmolizy. Plazmolizę w żywej skórce cebuli lub barwikowych komórkach trzykrotki stwierdzają uczniowie łatwo, ale interpretacja spostrzeżeń mikroskopowych jest bardzo trudna. Jeśli nie chce się tego wyjaśniać przez wykład, trzeba uczniów dobrze przygotować drogą wstępnych doświadczeń np. przy osmotycznym wydobywaniu wody z buraka przy pomocy cukru, albo przez odpowiednie omówienia. W każdym razie obserwacja plazmoliny powinna być tylko stwierdzeniem przewidywanego faktu, a nie punktem wyjścia do zrozumienia osmotycznego własności protoplazmy.

IV. Drzewa owocowe. Opracowanie tego tematu ma poza momentami anatomicznymi i biologicznymi przede wszystkim znaczenie gospodarcze. Temat ten musi być realizowany w znacznej części na terenie ogrodu szkolnego, a przynajmniej przy pomocy hodowli doniczkowych. Prace przygotowawcze winny rozpoczynać się w jesieni i trwać przez cały rok szkolny obejmując przynajmniej wysiew nasion, sadzenie drzewek i szczepienie. W braku miejsca dla uszlachetnionych szczepów należy je ofiarowywać na wieś w okolicy szkoły i w ten sposób propagować dobre odmiany drzew owocowych. Młodzież należy dokładnie uświadamiać o katastrofalnym stanie krajowej produkcji owocarskiej i wskazywać środki poprawy. W szczególności należy umocnić uczniom konieczność wprowadzania odmian odpornych na mrozy, wskazując na skutki mroźnej zimy 1928 r. Uczestnicy otrzymali doskonale opracowane dane statystyczne, dotyczące sadownictwa w Polsce.

V. Dostosowanie pracowni do wymagań programu w kl. II. Hodowle i zbiory potrzebne przy realizacji programu kl. II były omawiane na jednej z poprzednich konferencji. Obecnie chodziło o pomoce i urządzenia laboratoryjne. Wśród tych po-

mocy należy wyróżnić takie, które mają tworzyć komplety do ćwiczeń uczniowskich, od pomocy użytku ogólnego. Komplety do ćwiczeń muszą znajdować się w ilości odpowiadającej ilości grup uczn. mających pracować jednym frontem. Grupa uczniowska może liczyć od 2 — 5 uczniów. Najwyższa ilość grup w pracowni nie może przekroczyć 12, najniższa — 4. Stosownie do tego należy kompletować przybory. Uczestnicy otrzymali szczegółowy wykaz wszystkich pomocy, wchodzących w skład kompletów, jako też wykaz pomocy i urządzeń ogólnego użytku.

IV. Dobór lektury uczniowskiej dla kl. I i II. Praca na powyższy temat została zorganizowana w ten sposób, że wszyscy członkowie Ogniska mieli złożyć wyznaczonym przez Grupy metodyczne referentom pisemne opinie o posiadanych książkach przyrodniczych, przeznaczonych na lekturę uczniowską. Opinia miała uzasadnić zaklasyfikowanie danej książki do lektury obowiązkowej, poleconej, lub nieodpowiedniej, oraz podać przy jakich tematach nauczania może być stosowana. Referenci mieli opracować zebrany materiał, segregując go według klas i tematów na lekturę obowiązkową i poleconą, i przedstawić ją na konferencji Ogniska w postaci projektu. Przez konfrontację kilku projektów i przedyskutowanie ich miano wyeliminować lekturę najodpowiedniejszą i ustalić w sposób zdecydowany skład przyrodniczej biblioteki uczniowskiej. Planu tego nie udało się zrealizować w całości, gdyż nie wszyscy członkowie wywiązali się z przyjętych zobowiązań. Tem niemniej przedyskutowano podczas konferencji 65 książek, posegregowano je według klas i tematów i ułożono w cztery grupy: lektura obowiązkowa, bardzo polecana, polecana i nieodpowiednia. Przy klasyfikowaniu książek brano pod uwagę wartości naukowe, dydaktyczne i literackie, poziom, i przede wszystkim stopień zainteresowania, jaki budzi dana książka wśród uczniów. Praca nie została ukończona. Referent generalny podjął się zgromadzenia jeszcze obfitszego materiału i opracowania, w myśl wytycznych konferencji ostatecznego składu biblioteki.

VII. Bardzo ciekawy był komunikat o wyzyskaniu specjalnych warunków miejscowych w Różanymstoku, do nachylenia realizacji programu kl. I i II w kierunku gospodarczym. Z Zakładem połączony jest folwark, gdzie prowadzi się wzorowe gospodarstwo rolne i hodowlane. Otóż uczniowie kl. I zostali wciągnięci w bardzo bliską styczność z hodowlą zwierząt, a uczniowie kl. II z gospodarstwem ogrodniczorołnem. Praca ta, inicjowana na lekcjach, jest prowadzona przez zespoły uczniowskie pozalekcyjne. Wyniki prac referowane są na lekcjach specjalnych lub tylko okazjnie przy innych tematach. Uczniowie pracują według wskazówek i kwestjonariuszów, które dotyczą zarówno biologicznej, jak i gospodarczej strony hodowli i uprawy. Stwierdzone fakty gospodarcze stają się punktem wyjścia do studjowania odnośnych zjawisk gospodarczych na terenie całego Państwa przy pomocy roczników statystycznych i literatury specjalnej.

Przygotowywanie pracowników oświatowo-pozaszkolnych i społecznych w Okręgu Szkolnym Brzeskim w roku szk. 1933/34.

1. Stan liczbowy przygotowania pracowników oświatowych w Okręgu:

Materiały zebrane pod koniec ubiegłego roku szkolnego wskazują na poważne braki na odcinku dokształcania pracowników oświatowych w zakresie form oświatowych, zewidencjonowanych przez Okrąg.

W dziale bibliotek oświatowych na 681 bibliotekarzy tylko dwu, t. j. 0,29% bibliotekarzy jest fachowo przygotowanych do spełniania obowiązków bibliotecznych.

W dziale świetlic na 1472 pracowników kierujących 172, t. j. 11% legitymuje się pewnym przeszkoleniem; dział teatru ludowego na 233 reżyserów posiada 29, t. j. 12,4% przeszkolonych; dział chórów i kształcenia systematycznego nie wykazywał w tym kierunku poczyniń poza informacyjną akcją Kuratorjum, Inspektoratów, czy innych instytucji oświatowych, m. in. Wydziału Oświaty i Kultury przy Magistracie w Białymstoku.

Dane powyższe nie obejmują ogółu pracowników społeczno-oświatowych, posiadających stałe miejsce zamieszkania w Okręgu i zatrudnionych na różnych odcinkach pracy, a odnoszą się do czynnych w wyżej wymienionych formach pracowników oświatowych.

2. Podstawy kształcenia pracowników oświatowych w Okręgu:

Brak przygotowania i zorientowania pracowników oświatowych w podstawowych zagadnieniach oświatowych w Okręgu, konieczność ujednolicenia linii postępowania ogółu pracowników oświatowych, zwłaszcza spośród nauczycielstwa szkół powszechnych, oraz silniejszego związania tychże pracowników z programem i kierunkami prac oświatowych, wkońcu konieczność wywołania aktywnego i rozumnego stosunku uczniów kończących zakłady kształcenia nauczycieli do O. P., to, zgrubsza wzięwszy, podstawy kształcenia pracowników kulturalno-oświatowych w Okręgu.

3. Plan pracy na odcinku przygotowywania pracowników oświatowych:

Plan oddziaływania w kierunku przygotowywania kadr pracowników oświatowych przewidywał w roku szk. 1933-34:

- a) dwudniowe konferencje informacyjno-sprawozdawcze dla poszczególnych obwodów szkolnych w Okręgu,
- b) dwudniowe kursy przysposobienia społeczno-oświatowego w zakładach kształcenia nauczycieli i szkołach rolniczych,
- c) dwutygodniowe kursy wakacyjne.

a) Dwudniowe konferencje informacyjno-sprawozdawcze:

Plan w Okręgu: Dwudniowe konferencje informacyjno-sprawozdawcze objęły w roku sprawozdawczym obwody, wymagające w pierwszym rzędzie nasilenia właściwą

instrukcją. Są to obwody stoliński, łuniniecki, łomżyński, ostrolęcki, oraz obwód kamień-koszyrski.

Program: Program całodzienny dwudniowych konferencji informacyjnych wyczerpywał w 18 godzinach wykładowych podstawowe tematy oświatowe, dawał krótką charakterystykę obwodu, oraz sprawozdania z ciekawszych punktów oświatowych i gmin na terenie obwodu.

Wykłady i zajęcia praktyczne: Część wykładowa oraz zajęć praktycznych obejmowała na dwudniowych konferencjach następujące tematy:

1. Podstawy ideologiczne i psychologiczne pracy oświatowej — 2 godz.
2. Metody poznawania środowiska — 1 godz.
3. Organizacja i formy pracy oświatowej z wyodrębnieniem kształcenia systematycznego na kursach wieczorowych, w szkołach i innych instytucjach — 3 godz.
4. Teoria pracy świetlicowej i zajęcia praktyczne — 4 godz.
5. Pieśni ludowe i pieśni w chórach — 3 godz.
6. Inszenizacje — 3 godz.
7. Biblioteki i czytelnie — 2 godz.

Stan liczbowy: Liczba obecnych w poszczególnych obwodach na 2-dniowych konferencjach przedstawiała się, jak następuje:

L. P.	Obwód	Data od — do	Ilość obecnych		
			mężcz.	kobiet	ogółem
1	Ostrolęka	29 — 30.II.34	60	12	72
2	Łomża	30 — 31.III.34	36	5	41
3	Stolin	7 — 8.IV.34	55	14	69
4	Łuniniec	8 — 9.IV.34	38	4	42
5	Kamień	23 — 24.V.34	42	18	60
O g ó ł e m			231	53	284
Przeciętnie 1 kurs			46	11	57

Koszta konferencji:

Zasadniczo każdy z uczestników konferencji otrzymywał wyżywienie i mieszkanie, oraz faktyczny zwrot kosztów podróży. Ogólna kwota na ten cel nie przekroczyła 400 zł. na konferencję.

Na jednego uczestnika przypada przeciętnie zł. 7.04.

Jako prelegenci na kursach występowali w ramach obowiązków służbowych pracownicy pedagogiczni Oddziału O. P. Kuratorjum oraz Inspektoratów Szkolnych.

b) Dwudniowe konferencje przysposobienia społeczno-oświatowego:

Kursami przysposobienia społeczno-oświatowego objęto w roku sprawozdawczym tylko seminarja nauczycielskie na terenie Okręgu.

Na program dwudniowych kursów składała się część ogólnoteoretyczna i część praktyczna, połączona z zapytaniami i wycieczkami do instytucji oświatowych.

Zajęcia na kursie trwały zasadniczo przed i po południu, obejmując łącznie 15—18 godzin pracy.

Szczegółowy program dawał ogólne podstawy ideologiczne pracy oświatowej, zorientowanie w kierunkach, organizacji i formach oświaty pozaszkolnej, wyodrębniając świetlice, chóry, teatry ludowe i bibliotekę.

Stan ilościowy uczestników przedstawiał się, jak następuje:

L. p.	Seminarjum	Data od — do	Ilość obecnych		
			mężcz.	kobiet	Ogółem
1	Białystok-męskie	20—21.IV.34	43		43
2	" żeńskie	20—21.IV.34		64	64
3	Lomża-męskie	8—9.V.34	17		17
4	Prużana-męskie	11—12.V.34	24		24
	O g ó ł e m		84	64	148
	Przeciętnie 1 kurs		28	64	37

Przeszkolenie na kursach przysposobienia oświatowego nie pociągnęło za sobą żadnych kosztów.

c) Dwutygodniowe kursy wakacyjne:

Cel dwutygodniowych kursów wakacyjnych:

Dwutygodniowe kursy wakacyjne miały za zadanie, podobnie jak dwudniowe konferencje, zorientować uczestników w całokształcie zagadnień oświatowych w Okręgu i na tem

tle silniej potraktować pewne specjalności. I tak: na kursie w Pińsku dominantą były zagadnienia świetlicowe, na kursie w Brześciu kwestja spółdzielczości, na kursie w Białowieży sprawy systematycznego kształcenia dorosłych i młodocianych.

Organizacja kursów wakacyjnych:

Kursy wakacyjne były zorganizowane systemem internatowym przy wykorzystaniu do tego celu lokali szkolnych.

Stroną gospodarczą zajmował się samorząd, złożony ze słuchaczy kursów i instruktora obwodowego, obok tego słuchacze tworzyli zespoły samokształcące się w zakresie przydzielonych im, względnie wybranych dowolnie tematów, w związku z wykładami prelegentów.

Stroną pedagogiczną i nadzorem ogólnym nad całością zajmował się pracownik Oddziału O. P. Kuratorjum, który również, jako prelegent, opracowywał tematy w zakresie swej specjalności.

Miejscowości, w których kursy odbyły się, a zwłaszcza Pińsk i Białowieża, zostały tak dobrane, aby zarówno otoczenie przyrodnicze, jak warunki lokalowe i gospodarcze, oraz możliwość łatwej komunikacji usposabiała dodatnio uczestników do maksimum wysiłku nad pogłębieniem na kursie wybranego zagadnienia.

Na kursie wakacyjnym w Brześciu przeciętna godzin pracy dziennie, bez wieczorów świetlicowych, wynosiła wraz z niedzielami 6,3. Na kursie w Pińsku ta sama przeciętna wynosiła 6,2, w Białowieży 7.

Pozatem uczestnicy kursów odbyli wycieczki krajoznawcze; kurs w Brześciu do Pińska i Kuradowa, oraz do Instytutu badania żywności w Brześciu. Kurs w Pińsku wziął udział w wycieczce jednodniowej do Kuradowa i wycieczce popołudniowej do świetlicy w Dostojewie. Kurs w Białowieży do rezerwatu przyrodniczego i żubrów w Białowieży, oraz do Hajnówki dla zwiedzenia zakładów przemysłu drzewnego.

Uczestnicy 2 - tyg. kursów wakacyjnych w/g obwodów:

Siedziba kursu wakacyjnego	Ogółem	mężczyzn	kobiet	Białystok	Bielsk	Lomża	Ostrołęka	Sokołka	Brześć	Drohiczyń	Kamień	Kobryń	Kosów	Luniniec	Prużana	Pińsk	Stolin	Inne Okr.	Razem
Brześć	37	27	10	1	1	2		2	20		1	1			3		4	2	37
Białowieża	67	40	27	4	45	1	9	4	1	2		1		1					67
Pińsk	55	23	32						1			1				40	12		55
O g ó ł e m	159	90	69	5	46	3	9	6	21	3	1	2		2	3	40	16	2	159

Koszta urządzenia kursów wakacyjnych:

Wydatki na kursie w Brześciu wynosiły zł. 663,80

" " " w Białowieży " zł. 588,58

" " " w Pińsku " zł. 729,40

Ogółem zł. 1981,78

Na słuchacza koszt kursu wynosił przeciętnie zł. 22,45, nie wliczając w to kosztów wyżywienia i wycieczek, które

słuchacze pokryli z własnych funduszy.

Na koszt wyżywienia otrzymał Inspektor Szkolny w Bielsku z Wydziału Powiatowego dla nauczycieli, pracujących w obwodzie bielskim, zł. 500.

Suma więc, przeznaczona na kursy wakacyjne z funduszy kuratorskich i samorządowych wynosi łącznie zł. 2481,78.

Sumy kuratorskie przeznaczone były na koszt, zwią-

zane z utrzymaniem internatów oraz na przejazdy i należności dla prelegentów z poza Okręgu.

Zarówno pracownicy Oddziału O. P. Kuratorjum, jak i instruktorzy obwodowi, wykładający na kursach wakacyjnych, za wykłady remuneracji nie otrzymali, wypełniając program kursów w ramach normalnych obowiązków służbowych.

Inne kursy, kształtujące pracowników społeczno-oświatowych:

Niezależnie od kursów, urządzanych przez Władze Szkolne na terenie Okręgu, były również czynne kursy dla pracowników społeczno-oświatowych i przodowników, urządzone staraniem samorządów i organizacji społecznych. Wy-

mieniamy tylko te, które posiadały charakter poważniejszy, i organizowane były w porozumieniu z Władzami Szkolnymi:

1. Kurs świetlicowy w Białymstoku (Samorząd Miejski).
- 1 kurs świetlicowy Z. S. w Ostrołęce.
- 1 kurs społeczno-gospodarczy w Ostrołęce.
- 3 kursy rolnicze w obwodzie brzeskim.
- 1 kurs Z. S. w obwodzie bielskim.
- 3 kursy rolnicze w obwodzie łomżyńskim.

Wyszczególnione kursy należały do jedno i dwudniowych, rzadziej, jak np. w Białymstoku, do kilkudniowych.

E. M.

Na marginesie zestawienia finansowego T-wa P. B. P. S. P.

W dniu 28 lutego b.r. przekroczyliśmy w wyniku naszej działalności na rzecz T-wa P.B. P.S.P. połowę naszych tegorocznych zamierzeń, osiągając kwotę 183.484 zł.

Coprawda winniśmy ją byli przekroczyć już z dniem 1 lutego b.r., ale — jak wspomniałem w sprawozdaniu za poprzedni miesiąc — styczniowa akcja nasza nie dopisała; zamiast spodziewanych 40.000 zł., uzyskaliśmy około 20.000 zł., czyli mniej niż połowę oczekiwanego wpływu.

Luty zapowiadał się w pierwszej swej dekadzie względnie dobrze, gdyż, dając w ciągu pierwszych 10-ciu dni 15.247 zł., pozwalał rokoować nadzieje na lepsze sukcesy i w dekadach następnych.

Niestety! Druga dekada przyniosła tylko nieco ponad połowę pierwszej (8.091 zł.), a trzecia mniej niż połowę drugiej (3.450 zł.).

Zatem luty przyniósł około 27.000 zł., czyli o 7.000 zł. więcej niż styczeń, ale o 13.000 zł. poniżej oczekiwań.

Wspomniany na wstępie rezultat, wyrażający się w kwocie 183.484 zł., stanowi 51% zrealizowanych zamierzeń całorocznych; przed nami jest zatem jeszcze wysiłek o zdobycie pozostałych do zrealizowania 49%.

Czasu mamy niewiele, bo niespełna 4 m-ce.

Spodziewamy się jednak, że dobrze przeprowadzona akcja znaczkowa na świadectwa szkolne, przypadająca na czerwiec, nie zawiedzie i razem z wszelkimi innymi wpływami podciągnie rezultat tego m-cia ponad przewidywaną normę — mimo to, że rok szkolny, a z nim i p e ł n a akcja nasza, kończy się, zwłaszcza w odniesieniu do zbiórki uczniowskiej (znaczek 5-cio groszowy), już z dniem 15 czerwca b.r.

Spodziewamy się również, że wzmoczony wysiłek wszystkich czynników nad jednaniem nowych członków (także z b i o r o w y c h),

a szczególnie i członków dożywotnich, przyczyni się znacznie do dalszego spopularyzowania T-wa i. zwiększenia wpływów.

Przyjęliśmy zasadę, że wszystkie gminy, korzystając lub pragnąc korzystać z pomocy T-wa, powinny dać realny dowód zrozumienia naszego działania przez przystąpienie do T-wa w charakterze członka dożywotniego, wpłacając przynajmniej nainiższą składkę członka dożywotniego, t.j. 150 zł., którą mogą wpłacić w rocznych 50-cio złotych ratach.

Mamy w Okręgu 227 gmin wiejskich i 56 miejskich; wszystkie, wcześniej czy później, będą korzystały z pomocy T-wa — niech więc już teraz przyczynią się do jego rozwoju.

To też Zarząd Okręgowy T-wa P.B.P.S.P. zwraca się z gorącą prośbą do p.p. Kierowników i Nauczycieli, zwłaszcza będących członkami rad gminnych czy gromadzkich, o spowodowanie powzięcia odpowiednich uchwał.

Pragniemy podać do wiadomości piękny i godny naśladowania przykład współpracy organizacji nauczycielskiej dla rozbudowy szkolnictwa powszechnego: oto Zarząd Oddziału Powiatowego Z.N.P. w Ostrołęce zorganizował pod hasłem „Budujemy szkoły” imprezę zabawową i czysty z niej dochód (411 zł.) wpłacił na fundusz T-wa.

Taka imprezę zorganizował też Oddział Powiatowy Z. N. P. w Ostrowi Maz.

Poczuwamy się również do obowiązku podania do wiadomości, że konferencje rejonowe obwodu sokólskiego postanowiły przystąpić do T-wa w charakterze członków dożywotnich.

Analiza rezultatów, osiągniętych na rzecz T-wa przez poszczególne województwa, wchodzące w skład Okręgu, wykazuje, że Polesie zrealizowało 61,4% zamierzeń, woj. białostockie 45,7%.

Załączone zestawienie finansowe obrazuje wyniki naszej pracy — przede wszystkim pracy nauczycielskiej — na odcinku Twa P.B.P.S. P. za czas od 1 lipca 1934 r. do 28 lutego 1935 r.

W porównaniu z rezultatami roku ubiegłego (172.000 zł.) zdobyliśmy bardzo dużo, bo 106% zeszłorocznego wyniku, w zestawieniu jednak z zamierzonym w roku bieżącym planem

budowy, przewidującym budowę 479 izb szkolnych i 413 izb mieszkalnych dla nauczycieli, ten dotychczasowy wynik nie jest jeszcze wystarczający.

Czy nie są warte te wspólne nasze zamierzenia, by nie żałować nawet ciężkiego trudu i wytężonym wspólnym wysiłkiem osiągnąć cel?

M. W.

Stan na dzień 28 lutego 1935 roku.

L. p.	O b w ó d	W p ł y n ę ł o z a p o ś r e d n i c t w e m s z k o ł n i c t w a											
		powszechnego				ś r e d n i e g o				zawodowego			
		Zł.	‰ real.	w tem za znaczki na świadectwa		Zł.	‰ real.	w tem za znaczki na świadectwa		Zł.	‰ real.	w tem za znaczki na świadectwa	
				zł.	‰			zł.	‰			zł.	‰
1	Brześć	18792	52,2	351	11								
2	Drohiczyn	8982	64,2	88	6,2								
3	Kamień-Kosz.	4186	52,3	63	4,5								
4	Kobryń	13707	98	1291	80,7								
5	Kosów	3869	48,4	83	7								
6	Łuniniec	5598	46,7	318	21								
7	Pińsk	11065	55,3	176	7								
8	Prużana	6284	57,1	—	—								
9	Stolin	8877	88,8	364	20								
	P o l e s i e	81360	61,4	2734	17	4715	32,5	482	56,5	1656	17	180	51,1
10	Białystok	23874	50	1354	32								
11	Bielsk	14109	50,3	653	21,7								
12	Łomża	16155	40,3	947	27,8								
13	Ostrołęka	15655	44,4	803	25								
14	Sokołka	9435	52,5	681	48								
	Białostockie	79228	45,7	4438	29,5	9655	38,6	825	57,2	2161	25	34	7,3
	O k r ą g	160588	53,2	7172	23	14370	36,4	1307	56,8	3816	21	214	29,2

Ogółem wszystkie typy szkół: — zł. 178.774

Sumy przechodnie: — zł. 4.710

R a z e m — zł. 183.484 t.j. 51‰

Bilans Netto Zarządu Okręgowego T-wa P. B. P. S. P. w Brześciu n/B.

za czas od 1.VII.1933 r. do 31.XII.1934 r.

Z E S T A W I E N I E M A J Ą T K U

Stan czynny		Stan bierny
126.986.15	Gotówka w P. K. O.	
288.066.—	Pożyczki udzielone Samorządom na bud. szkół	31.370.80
	Zarząd Główny za 25 proc. od sprzed. materiału	1.565.49
	Zarząd Główny za 25 proc. od wpływów niestał	786.—
	Zarząd Główny za wywieszki	816.88
	Członkowie dożywotni za częściowe wpłaty	34.539.17
	Majątek Zarządu Okręgowego T. P. B. P. S. P.	380.512.98
415.052.15	B i l a n s	415.052.15

Z E S T A W I E N I E R O Z S P R Z E D A Ż Y D R U K Ó W W A R T O Ś C I O W Y C H

Winien		Ma
109.565.80	Pozostałość druków na 1.I.1935 r.	
342.066.—	Obwody Towarzystwa za pobrane druki wart.	
43.319.42	Obwody Towarzystwa i zakł. nauk. za druki wartościowe na świadectwa szkolne	113.470.96
	Zarząd Główny za 25 proc. należ. od dostarczonych druków wartościowych	2.550.—
	Dyplomy członków dożywotnich 17 po 150	9.316.82
	Koła T-wa za wpłaty na poczet materiałów	17.363.92
	Różne wpłaty za druki wartościowe od nieznanych	142.701.70
	Rozdzielone druki wartościowe	352.249.52
494.951.22		494.951.22

R A C H U N E K W Y D A T K Ó W I D O C H O D Ó W

Wydatki		Dochody i subwencje
564.62	Opłaty manipulacyjne P. K. O.	
2.163.—	Pensje pracowników	
548.—	Druki	
552.16	Wydatki organiz. i drobne wyd. biurowe	
44.100.—	Dotacje bezzwrotne Samorządom na bud. szkół	
47.927.78	Nadwyżka przeniesiona do majątku	175.000.—
147.998.40	Dotacje Zarządu Głównego	6.261.95
	Dochody z imprez	13.824.02
	„ z Tygodnia Szkoły Powszech. i zbiórki	350.—
	„ z nadwyżki za dyplom członków dożywotnich	262.—
	Za uznaną wierzyteln. Zarz. Gł. z tyt. sprzed. wyw.	228.21
	Proc. i zasiłek Zarz. Gł. na wyd organiz	
195.926.18		195.926.18
1.105.929.55	O G Ó L N Y B I L A N S	1.105.929.55

Księgowy

Skarbnik

Prezes

(—) B. Boniewicz

(—) W. Nowakowski.

(—) E. Dunin = Markiewicz

Brześć n.B., 1.II.1935 r.

Kronika.

I. Ze Szkolnictwa Średniego Ogólnokształcącego.

W miesiącu marcu odbyły się konferencje:

1. rejonowa konferencja Ogniska metodycznego j. polskiego w Białymstoku (7-8):*) na program złożyły się (obok innych) a) referaty: „Ćwiczenia w mówieniu”, „Ćwiczenia redakcyjne” (referat jednostkowy i w opracowaniu Białostockiej Grupy metod. j. polskiego), „Ćwiczenia w sprawozdaniach i w opisie w klasach I i II”, „Nauka o języku w nowym gimnazjum”; b) omówienie planu pracy Ogniska na rok następny.

2. lokalna konferencja Białostockiej Grupy metodycznej śpiewu i muzyki w Białymstoku (8); omówiono i przedyskutowano:

- 1) „Śpiew i muzyka jako czynniki społeczne i wychowawcze,
- 2) realizacja programu śpiewu i muzyki z uwzględnieniem repertuaru pieśni,
- 3) melodia i tekst „Pierwszej Brygady” w opracowaniu Komisji Ministerjalnej — i inne.

II. Ze Szkolnictwa Zawodowego.

Konferencja nauczycieli szkół handlowych.

W dniach 18 i 19 lutego r.b. odbyła się w Białymstoku w lokalu 3-kl. Koedukacyjnej Szkoły Handlowej Polskiego T-wa Krzewienia Wiedzy Handlowej i Ekonomicznej okręgowa konferencja dla nauczycieli przedmiotów zawodowych w szkołach handlowych.

Konferencja miała na celu przeprowadzenie aktualnych zagadnień, związanych z realizacją „Tymczasowej instrukcji” dla szkół handlowych, a w szczególności związanych z nadaniem szkołom kierunku kupieckiego.

W związku z tem omówiono realizację nauczania na terenie poszczególnych szkół i stanu aktualizacji materiału naukowego przy nauczaniu towaroznawstwa, nauki o handlu i geografii gospodarczej. Poza sprawczdawczymi referatami przeprowadzono lekcje pokazowe z tych przedmiotów, które następnie omówiono w obszernej i rzeczowej dyskusji.

Dalszym tematem konferencji były „praktyki uczniowskie jako czynnik łączności szkoły z handlem” oraz wychowanie obywatelskie i zawodowe w poszczególnych szkołach.

Ważnym uzupełnieniem konferencji było zwiedzenie fabryki sukna A. Sokół i J. Zylberfenig oraz spółdzielni Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Spółdzielczego „Zjedno-

czenie”, gdzie kierownicy zakładów udzielili szczegółowych informacji o stanie i organizacji przedsiębiorstw.

Na zakończenie konferencji uczestnicy mieli możliwość obejrzenia wystaw sklepowych, dekorowanych przez uczniów 3-kl. Koedukacyjnej Szkoły Handlowej i 4-kl. specjalnej w Białymstoku.

W konferencji, która odbyła się pod przewodnictwem p. inż. Cz. Knichowickiego, Naczelnika Wydziału Kuratorium O. S. B., wzięli udział: wizytatorzy ministerjalni p.p. Aleksander Lipa i W. Taton, wizytator szkół K. O. S. B. dr. Melanja Brokmanowa oraz 21 nauczycieli szkół handlowych w Okręgu.

Okręgowa konferencja nauczycieli przedmiotów zawodowych szkół przemysłowych męskich.

W dniach 15 i 16 marca r.b. odbyła się w Białymstoku w lokalu Państwowej Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej konferencja okręgowa nauczycieli przedmiotów zawodowych w szkołach technicznych i rzemieślniczo-przemysłowych męskich.

Konferencja miała na celu ułatwienie realizacji „Tymczasowej instrukcji” w dziale nauczania, a w szczególności naświetlenie i omówienie, między innymi, następujących zagadnień: 1) korelacja w nauczaniu technologii z nauką praktyczną warsztatową, 2) praktyki nauczycielskie jako czynnik aktualizacji szkoły i łączności szkoły z rzemiosłem i przemysłem, 3) wycieczki szkolne i ich wyzyskanie w nauczaniu, 4) wychowanie obywatelskie i zawodowe.

III. Z Oświaty Pozaszkolnej.

Z dwudniowych konferencji informacyjnych oświaty pozaszkolnej.

Konferencje informacyjne, zorganizowane przez Oddział Oświaty Pozaszkolnej Kuratorium dla obwodów białostockiego i kobryńskiego, zgromadziły w Białymstoku 50, w Kobryniu 51 nauczycieli, pracujących w oświacie pozaszkolnej.

*) Od Redakcji. Sprawozdanie ukaże się w następnym numerze Dz. Urz.

Atmosfera na konferencjach była dobra. Z niestabnącem zainteresowaniem i wysiłkiem uczestnicy odnosili się do zagadnień poruszanych, stwierdzając pod koniec konieczność częstszych tego rodzaju zjazdów. Bo też istotnie w wysiłku dnia codziennego, zwłaszcza na odcinku oświatowym i społecznym, zbyt wiele gromadzi się wątpliwości niepokojących pracownika społeczno - oświatowego.

Wyrazem tych wątpliwości — to zapytania i sprawozdania uczestników konferencji. Wymienimy najważniejsze: Świetlice powszechne, a domy katolickie; przerost

ambicji organizacyjnych w stosunku do pracy nauczyciela: trudności z budżetami na cele oświatowe; współdziałanie szkół rolniczych w pracy społeczno - oświatowej; najważniejsze braki w przygotowaniu pracownika oświatowego, trudności, związane z uwzględnianiem w pracy elementów środowiskowych.

Uczestnicy konferencji otrzymali bezpłatnie całkowite wyżywienie, noclegi i częściowy zwrot kosztów podróży.

Powiatowe Komisje Oświatowe.

Dla umożliwienia samorządom powiatowym bliższego zapoznania się z działalnością oświatową, celem współdziałania, zwłaszcza na odcinku społecznym i budżetowym z Inspektorami Szkolnymi, zostały powołane na terenie województwa Białostockiego Powiatowe Komisje Oświatowe.

Skład i zakres działania Powiatowych Komisji Oświatowych ustalono przy porozumieniu się p. Wojewody Białostockiego z p. p. Kuratorami Okręgów Szkolnych Brzeskiego i Wileńskiego.

Nowy Kurs Powszechnego Uniwersytetu Korespondencyjnego.

P. U. K., Warszawa, Al. Róż 2, rozpoczął kurs dla pracowników oświatowych drogą korespondencyjną. Charakter kursu jest nieco odmienny od dotychczasowych kursów korespondencyjnych. Na kurs złożą się serie książek, z których każda stanowi oddzielną całość, ujmującą zasadnicze dla oświatowca tematy np. *Rozwój pracy oświatowej w Polsce i zagranicą*, E. Nowicki.

Założenia ideologiczne ruchu oświatowo-kulturalnego, Dr. A. Hertz.

Życie gospodarcze Polski i świata, A. Iwanka i Dr. A. Bardach.

Kierunki i formy pracy oświatowej, F. Popławski.

Metodyka nauczania dorosłych, A. Konewka.

Ruch społeczno - oświatowy młodzieży, J. Dec.

Prace artystyczno - oświatowe, J. Cierniak i in.

Z wydawnictw.

KSIĄŻKI NADEŚLANE.

KSIAŻNICA-ATLAS. LWÓW-WARSZAWA.

WĄSOWICZ J. i ZIERHOFFER A.: *ŚWIAT W CYFRACH*. Rocznik 1935 r. zł. 3.80.

Krótkie, „popularne” niejako podręczniki statystyczne znajdują obecnie chętnego nabywcę w Polsce. Konsumentem tym jest przede wszystkim szkoła, gdzie dział ten uwzględnia w dużym stopniu program nauki. Jedynym polskim przeglądem tego typu jest „Świat w cyfrach” Wąsowicza i Zierhoffera, ukazujący się co kilka lat w nowym, zawsze gruntownie zaktualizowanym wydaniu. Obecnie wyszło już po raz czwarty to zwięzłe kompendjum statystyczne. Pozostało ono niezmiennione w układzie, zostały natomiast zaktualizowane dane cyfrowe. W produkcji uwzględniono rok 1933, wprowadzono zaś wiele cyfr z roku 1934 dla ludności, komunikacji i t. p.

Ch. Vildrac, *Decouvertes*.

Vicki Baum, *Jape im Warenhaus*. Biblj. Niem. Serja II. Z. 46.

Paul Cazin, *Decadé ou la pieuse enfance*. Opr. A. Czeżowska. Biblj. Franc. Z. 5.

Dr. Wł. Natanson, *Widnokrąg nauki*.

Fr. Burdecki, *Życie maszyn*.

A. Pohoska, *Syn Kujaw* (Jan Kasproicz).

F. Milewski i Meissner, *Przez ergi i hamady Sahary*.

Claparede, *Jak rozpoznawać uzdolnienia uczniów*. Tomik XVII Biblioteki Przekładów Dziel Pedagogicznych.

Lisa Tetzner, *Der Fussball*. Biblj. Niem. Serja II. Z. 44.

Dr. K. Zagajewski i Dr. W. Gotlieb, *Der Kaufmännische Schriftverkehr*.

MATHESIS POLSKA (Warszawa).

Dr. Wszędobyłski, 300.000 km. na sekundę z Dr. Wszędobyłskim.

Tenże, *Najciekawsza podróż z Dr. Wszędobyłskim*.

Sir William Bragg, *Stare rzemiosła a nowa nauka*. Pawlow. Sherington. Adrian, *Mózg i jego mechanizm*.

Dr. Z. Weyberg, *Świat kryształów*.

KSIEGARNIA M. ARCTA W WARSZAWIE.

E. Chodak, *Dzieci na wsi* (ręcznie kolorowane), opr. zł. 1.50. *Jak to bywa w szkole* (ręcznie kolorowane) opr. zł. 1.50. *W zimie* (ręcznie kolorowane) opr. zł. 1.50.

M. Konopnicka, *Poezje dla dzieci* brosz. zł. 3, opr. zł. 4.—

Z. Meisnerówna, *Marynarze z „Delfina”*, opr. zł. 4.—

Z. Meisnerówna L. M. *Ania z zielonego wzgórza*, brosz. zł. 4, kart. zł. 4.80. *Ania z Avonlea*, brosz. zł. 3.50, kart. zł. 4.40.

R. W. Chambers, *Czerwona stopka*, brosz. zł. 4.50, opr. zł. 6.50.

Zane Grey, *Krwawe pogranicze*, brosz. zł. 4.50, opr. zł. 6.50.

Or-Ot, *Świątek dziecięcy* opr. 2.50.

Ł. Meisnerówna, *Marynarze z Delfina* opr. zł. 4.

Z czasopism. **CZASOPISMA NADESŁANE.**

Ukazał się Nr. 3 — 4 (19—20) kwartalnika *Zręb.* Na treść numeru składają się następujące artykuły: K. Łaski — „Problemy szkolnictwa w Z. S. R. R.”; M. Kreczmar — „Wychowanie państwowe i obywatelskie w programie wychowawczym Platona”; B. Wróblewski — „Składniki wychowawcze w szkołach akademickich”; Z. Czerny — „Przyszłe liceum ogólnokształcące”; B. K. Wierzejski — „Organizacja młodzieży akademickiej we Włoszech faszystowskich”; F. Sadowski — „Business i ideowość państwowa”; T. Adamczyk — „Praktyczne przygotowanie do zawodu nauczycieli szkół średnich w Belgii, Prusach, Hamburgu, Saksonji i Austrii”. Dalej idzie pierwsza serja artykułów objętych wspólnym tytułem „Z udziału zrębowców w Kongresie Wychowania Moralnego”, a mianowicie: J. Mirski — „Rola samowychowania w wychowaniu moralnym”; H. Witkowska — „Zagadnienia społeczne i ich stosunek do wychowania moralnego na VI Kongr. W. M. w Krakowie”; M. Kirstowa — „Konieczność rozwinięcia i uzgodnienia ustawodawstwa szkolnego i ochrony pracy młodzieży”; J. Helm - Pirgowa — „Koedukacja w świetle opinii VI Międzynar. Kongr. Wych. Moralnego w Krakowie”.

W dziale petitowym znajdujemy omówienia książek praktycznych i teoretycznych (dla nauczycieli i uczniów gimnazjum), oraz prasy pedagogicznej polskiej i obcej, ponadto — kronikę z życia organizacji.

Do numeru dołączony jest indeks do V rocznika „Zrębu”.

„OCHRONA PRZYRODY”. Organ Państw. Rady Ochrony Przyrody. Kraków. Rocznik XIV.

„DROGA”. Miesięcznik poświęcony sprawie życia polskiego. Prenumerata roczna 20 zł. Adres Red. i Admin. Warszawa ul. Chmielna 33 m. 5.

„PION” tygodnik literacko - społeczny. Prenumerata kwart. 8 zł. Adres Red. i Admin. Warszawa Aleja Kóż 2.

„RUCH LITERACKI”. Miesięcznik. Nakład Gebethnera i Wolfa, Warszawa ul. Zgoda 12. Prenumerata roczna 14 zł.

Miesięcznik „AKWARJUM i TERARJUM”. Prenumerata roczna 5 zł. Adres Admin.: Poznań ul. Poplińskich 11 m. 12.

„ZIEMIA”. Ilustrowany miesięcznik krajoznawczy. Warszawa. Adres Red. i Adm. Nowy Świat 19 II p. Prenumerata roczna 15 zł., dla członków Polsk. Tow. Krajoznawczego, naucz., bibliotek, szkół 10 zł. rocznie.

„MOJE PISEMKO”. Tygodnik ilustrowany dla dzieci i młodzieży. Warszawa, adres Adm. Nowy Świat 35, księg. M. Arcta. Prenum. rocznie 12 zł. Szkoły otrzymują rabat przy prenumeracie do 5 egz. 10%, przy zbiorowej ponad 10 egz. — 20%, przy zbiorowej ponad 15 egz. — 30%.

„ISKRY”. Ilustrowany tygodnik dla młodzieży. Warszawa, Filtrów 75. Prenum. roczna 16 zł.

„KUŹNIA MŁODYCH”. Dwutygodnik. Organ młodzieży szkolnej całej Polski. Warszawa, Al. Róż 2. Prenumerata roczna 4 zł. 50 gr.

Książki nowonabyte

do Centralnej Biblioteki Pedagogicznej.

Adamczewski Stanisław. Serce nienasycone. Książka o Żeromskim. Poznań. 6638.	Borowski Wł. M. Wychowanie narodowe. Warszawa. 1922. 6609.
Adler Alfred. Psychologia indywidualna o wychowaniu. Kraków. 1934. 7250.	Bystron Jan St.. Dzieje obyczajów w dawnej Polsce. Wiek 17 — 18. Warszawa. 7228.
Adler Alfred. Znajomość człowieka. (Charakter) Warszawa. 7174.	Bystron Jan St. Wspomnienia syryjskie. Warszawa. 1928. 6604.
Andree S. A. Tragedja wśród lodów. Pamiętnik wyprawy. Warszawa. 1932. 6636.	Car Stanisław. Na drodze ku nowej konstytucji. Warszawa. 1934. 7256.
Antoniewicz Włodzimierz. Sprawy muzealne. Warszawa. 1933. 7200.	Chalaśński Józef. Drogi awansu społecznego robotnika. Poznań. 1931. 7222.
Antoniewicz Włodzimierz. Zagadnienie sieci muzeów regionalnych w Polsce. Warszawa. 1933. 7201.	Czystowski J. i Kowalewski M. Jak realizować nowy program przyrody martwej. Warszawa. 1934. 7184.
Brzozowski Stanisław. Legenda młodej Polski. Studja o strukturze duszy kulturalnej. Lwów. 1910. 7209.	Dembowski Dr. Jan. W poszukiwaniu istoty życia. (Historja naturalna jednego pierwotniaka). Warszawa. 1934. 7241.
Brzozowski Stanisław. Płcminie. Z papierów po Michał Kaniowskim. T. I i II. Lwów. 1921. 7221.	Deszczka Władysław. Regionalizm. 1930. 7216.
Biliński Jan. Ćwiczenia słownikowe. Lwów. 1933. 7226.	Dine S. S. von. Niespodzianka. T. II. Powieść. Warszawa. 1934. 7208.
Błoński P. P. Die Arbeitsschule. I i II Teil. Berlin. 1921. 6632.	Dobranicki Stanisław. Organizacja pracy w kl. II

- na podstawie nowego programu. Warszawa. 1934. 7180.
- Drzewiecki Stefan. Wychowanie obywatelsko - państwowe w nowych programach. Warszawa. 1934. 7176.
- Dudkówna E. i Strzelecka J. Jak realizować nowy program matematyki. cz. I i II. Warszawa. 1934. 7183.
- Eddington Arthur, sir. Nowe oblicze natury. Światopogląd fizyki współczesnej. Warszawa. 1934. 7242.
- Friedländer Michał. Uspołecznianie się dziecka w wieku przedszkolnym. Warszawa. 1933. 7219.
- Geographischer Anzeiger. Gotha. 1928. 6629.
- Gólas Marjan. Rola szkoły w organizowaniu pracy domowej ucznia. Lwów 1933. 7225.
- Grabski Władysław. O własnych siłach. Warszawa. 1926. 6592.
- Hartlaub G. F. Der Genius im Kinde. Breslau. 1922. 6597.
- Hessen S. i Hans M. Pedagogika i szkolnictwo w Rosji sowieckiej. Lwów. 7257.
- Hydel, A.; Lutek, F.; Schmidt St.; Wyrobin, St. Zweig F. Etatyzm w Polsce, z przedmową A. Krzyżanowskiego. Kraków. 1930. 6640.
- Hill A. V. Żywe maszyneryje (Bibliot. Popularno-Naukowa. Tom V.) Warszawa. 1934. 7243.
- Hoszowska Wł. Dr. Jak realizować nowy program historii. cz. I i II. Warszawa. 1934. 7182.
- „Inżynierja Rolna“. Dwumiesięcznik. (Wrzesień i październik 1928 r., rzecz o Polesiu). Warszawa. 1928. 6601.
- „Inżynierja Rolna“. Dwumiesięcznik. (Listopad i Grudzień 1928 r. rzecz o Polesiu). Warszawa. 1928. 6602.
- Janta - Połczyński Aleksander. Wgląd Z. S. S. R. Warszawa. 1933. 7191.
- Jaworskie Julia i Marja. Co i w jaki sposób opowiadać dzieciom młodszym i starszym. Lwów. 1925. 6616.
- Jaxa - Bykowski L. Wskazówki metodyczne do zajęć praktycznych z dziedziny psychologii. Lwów. 1925. 6614.
- Joteyko J. Metoda testów umysłowych i wartość naukowa. Lwów. 1924. 6611.
- Kalużyński Stanisław inż. Praca wśród wychowanków szkół rolniczych w pow. Łowickim. Łowicz. 1933. 7205.
- Karon Jerzy. Rola wychowawcy w samorządzie młodzieży. Warszawa. 7215.
- Kieffer F. T. M. Autorytet w wychowaniu domowym i szkolnem. Poznań. 7212.
- Knospe Paul von. Neue Ziele und Wege. Langesalz. 1925. 6598.
- Koniński Karol Dr. Szkoła na miarę. Lwów. 1929. 6610.
- Konkolniak Włodzimierz. Podział administracyjny państwa na województwa, powiaty, gminy miejskie i gminy wiejskie. Warszawa. 1933. 7229.
- Koschemtahr - Łyskowski I. Les dispositions de la loi et le droit. Varsovie. 1933. 7235.
- Kotarbiński Tadeusz. Elementy teorii poznania, logiki formalnej i metodologii nauk. Lwów. 1929. 7227.
- Kotarbiński Mieczysław. Organizacja pracy w kl. I na podstawie nowego programu. Warszawa. 1934. 7179.
- Krahelska H. i Pruss S. Życie bezrobotnych. Badania ankietowe. Warszawa. 1933. 7220.
- Krawczyński Zdzisław Dr. Z rozważań nad wychowaniem nowego człowieka. Kraków. 1933. 7224.
- Kruif de Paweł. Walka nauki ze śmiercią. Warszawa. 7246.
- Kubski Benedykt. Twórczość nauczyciela a nowe programy. Warszawa. 1934. 7178.
- Kuchta Jan Dr. Psychologia dziecka wiejskiego a praca szkolna. Warszawa. 1934. 7186.
- Kühnhausen Oskar. Die Einheitschule im In-und Auslande. 1919. 6600.
- Kwiatkowski Eugenjusz. Dysproporcje. Rzecz o Polsce przeszłej i obecnej. Kraków. 1932. 6639.
- Kwiatkowski Walerjan. Związek Strzelecki na tle walk o odbudowę Polski. Lwów. 7238.
- Kwieciński Zdzisław. Samorodny teatr w szkole. Rzecz o instynkcie dramatycznym u dzieci. Warszawa. 1933. 7214.
- Librachowa M. i Studencki S. M. Dziecko wsi Polskiej. Próba charakterystyki. Warszawa. 1934. 2769, 7270.
- M. W. R. i O. P. Rozporządzenia i okólniki w sprawach higieny szkolnej i wychowania fizycznego. 1918 — 1928 r. Warszawa. 1928. 6607.
- Machowski Stanisław. Wychowanie gospodarcze w nowych programach. Warszawa. 1934. 7177.
- Małaczewski Eugenjusz. Na dalekiej północy. Warszawa. 1934. 7202, 7203.
- Mann Tomasz. Czarodziejska góra. T. I. Powieść. Warszawa. 1930. 7193.
- Mann Tomasz. Czarodziejska góra. T. II. Powieść. Warszawa. 1930. 7194.
- Mann Tomasz. Czarodziejska Góra. T. III. Powieść. Warszawa. 1930. 7195.
- Mann Tomasz. Czarodziejska Góra. T. IV. Powieść. Warszawa. 1930. 7196.
- Mann Tomasz. Historje Jakóbowe. Powieść. Warszawa. 1934. 7199.
- Morciniek Gustaw. Duńskie serce. (Polska i świat współczesny). Warszawa. 1934. 7166, 7267.
- Matthias Adolf Dr. Pedagogika praktyczna dla wyższych zakładów naukowych. Warszawa. 1908. 6615.
- Mayzner Tadeusz. Jak realizować nowy program śpiewu. Cz. I i II. Warszawa. 1934. 7185.

- Meillet A. Les Langues dans L'Europe Nouvelle. Paris. 1928. 6635.
- Meissner Janusz. Na błękitnych gościnicach. (Bibl. młodzięży). Warszawa. 1934. 7171.
- Methodische Strömungen der Gegenwart. Praca zbiorowa pod redakcją D-ra O. Karstädt. Langenzalze. 1927. 6633.
- Michałowska Jadwiga. Zagadnienia wychowawcze w nowych programach. Warszawa. 1934. 7175.
- Mirski Józef. Nauczyciel — wychowawca. Jego do-
bór i kształcenie ze stanowiska zasadn.
funkcyj wychowania. Warszawa. 1933. 7217.
- Mitteilungen aus Justus Perthes Geographis-
cher Austalt. 1928 r. Pod red. D-ra Peter-
mana A. Gotha. 1928. 6627.
- Mondalski Wiktor. Szkoła średnia a przysposobie-
nie wojskowe. Brześć n.B. 6613.
- Mondalski Wiktor. W sprawie łatwiejszych regional-
nych badań naukowych. Brześć n.B. 6631.
- Muszałówna Kazimiera. Pod olimpijskim Sztan-
darem. (Polska i Świat Współczesny).
Warszawa. 1934. 7244, 7245.
- Naglerowa Hermína. Ludzie prawdziwi. (Bibl. Mło-
dzięży). Warszawa. 1934. 7172, 7173.
- Nałkowski W. Geografia malownicza. Z wrażeń
podróżników. Warszawa. 1911. 6595.
- Niemcówna St. Dr. i Polaczkówna M. Dr. Wy-
cieczki geograficzne w szkole średniej. War-
szawa. 1926. 6593.
- Nowowiejski Feliks. Zjednoczona Polska. Śpiewnik
na chór mieszany. Poznań. 1928. 7210.
- Ostrowski Jerzy. Najjaśniejsza Rzeczpospolita. Roz-
ważania o służbie obywatelskiej młodzięży.
Lwów. 1933. 7223.
- Ostrowski Wincenty, Jan. Wyobrażenia ejdetyczna
Stanisława Wyspiańskiego. Poznań. 1934. 7252.
- Perzyński Włodzimierz. Dzieje Józefa. Powieść.
Warszawa. 1913. 7197.
- Pilniak Borys. Wołga wpada do morza Kaspjskiego
Powieść o piatiletce. Warszawa. 7192.
- Pręgowski Piotr. Zasady racjonalnego wychowania
narodowego. Warszawa. 1916. 6608.
- Quesnay Franciszek. Pisma wybrane. Warszawa.
1928. 6597.
- „Rocznik Literacki” za rok. 1932. War-
szawa. 1933. 7218.
- Rocznik miasta Brześcia nad Bugiem. Brześć
nad Bugiem. 1930. 6630.
- Rocznik Towarzystwa Naukowego War-
szawskiego. Rok XXV — 1932. Warsza-
wa. 1933. 7234.
- Rogalczyk Walenty. Środowisko domowe uczniów
szkoły specjalnej dla dzieci trudnych do pro-
wadzenia w Warszawie. Warszawa. 1934. 7263.
- Rogoszowa Zofja. Piosenki dziecięce. Warszawa. 6620.
- Reicher Eleonora. Dr. O działaniu ćwiczeń cielesnych
na ustrój ludzi zdrowych i chorych. War-
szawa. 1934. 7255.
- Saliński St. M. Pod banderą syreny. (Polska i Świat
współczesny). Warszawa. 1934. 7236, 7237.
- Sickinger A. Dr. Arbeitsunterricht Einheitsschule
Manneheimer Schulsystem. Leipzig. 1911. 6594.
- Sikorski Władysław gen. Polska i Francja w prze-
szłości i w dobie współczesnej. Lwów
1931. 6637.
- Simm K. Dr. Muzeum przyrodnicze. Cieszyn. 1923. 6606.
- Skwarczyński Adam. Myśli o nowej Polsce. War-
szawa. 1934. 7249.
- Śliwiński F. Zasady nowego ustroju szkolnictwa
polskiego. Lwów. 7251.
- Solarzowa Zofja. Teatr z pieśni. Jak były od-
twarzane w wiejskim uniwersytecie Orka-
nowym. Warszawa. 1933. 7213.
- Stefanowski Michał. Samorząd uczniowski w prak-
tyce. Warszawa. 7211.
- Stevenson Robert, Louis. Treasure Island. Washin-
gton. 1922. 7261.
- Szaniawski Jerzy. Adwokat i róże. Żeglarz
— Ptak — Komedje. Warszawa. 1930. 7198.
- Szelejewski Jan. Dziecko wiejskie. Poznań. 7254.
- Urbanski Kazimierz. Al. Shandra teoria charakteru.
Warszawa. 1933. 7268.
- Webb Mary. Miłość Prudencji Sarn. Powieść.
Warszawa. 1934. 7207.
- Weber Ernst. Dr. Die Tafelzeichnung im Unterricht.
Langensalz. 1932. 6605.
- Wereszczyński A. Dr. Prof. Nowe państwo. Wykład
wygłoszony na inauguracji roku akademick.
1933/34. Lwów. 1934. 7204.
- Więcek St. i Cieplewski J. Czytanie w szkole
powszechnej. Warszawa. 1934. 7187.
- Wid F. Polesie w okresie rządów pomajowych.
Brześć n.B. 1928. 6603.
- Wiktor Jan. Na paryskim bruku (Polska i Świat
Współczesny). Warszawa. 1934. 7264, 7265.
- Wszędobylski Dr. 300.000 klm. na sekundę. z
D-rem Wszędobylskim (Podróże D-ra
Wszędobylskiego). Warszawa. 1934. 7240.
- Wydawnictwa Naczelnego Komitetu Naro-
dowego. (Spis bibliograficzny). Kraków.
1917. 6596.
- Vandercook John. Czarny władca. Powieść. War-
szawa. 1934. 7262.
- Zagadnienia pracy kulturalnej. Rocznik I.
Warszawa. 1934. 7253.
- Zarzecki Lucjan. Dydaktyka ogólna. Lwów. 1920. 6612.
- Zeitschrift für Pädagogische Psychologie. Leipzig.
1928. 6628.
- Ziemnowicz Mieczysław Dr. Szkolnictwo w Sta-
nach Zjednoczonych Ameryki Północnej.
Lwów. 7258.
- Nauczanie i wychowanie w Stanach Zje-
dnoczonych Ameryki Północnej. Lwów. 7259.

Od Administracji.

Administracja Dz. Urz. stwierdziła, iż niektórzy P. P. Nauczyciele wpłacają mylnie na konto „Dziennika Urz. K. O. S. B.” taksy za egzamin praktyczny, składki na Okr. Komitet Naucz. lub Towarzystwo P. B. P. S. P.

Ponieważ księgowanie i przelew wpłaconych mylnie kwot na właściwe konta przysparza zbędną pracę, Administracja Dz. Urz. komunikuje, iż:

1) na konto „Dziennika Urz. K. O. S. B.” Nr. 30.527 mogą być wpłacane tylko należności za prenumeratę „Dziennika Urzędowego K. O. S. B.”,

2) taksy egzaminacyjne za egzamin praktyczny należy wpłacać na konto Nr. 28.287 Urzędu Skarbowego w Brześciu n. B. z zaznaczeniem: do dyspozycji Kuratorjum O. S. B. na fundusz specjalny „Taksa egzaminacyjna”,

3) składki na O. K. N. na konto Nr. 152.553 Okręgowego Komitetu Nauczycielskiego w Brześciu n.B. i

4) składki na T-wo P. B. P. S. P. na konto Nr. 144.500 Zarządu Okręgowego T-wa P. B. P. S. P. w Brześciu n.B.

N A S Z S K L E P — U R A N I A

Spółka Akcyjna
Hurtowe składy papieru i pomocy naukowych.

Centrala: Warszawa -- Sienna 15. Oddział w Brześciu nad Bug.
ulica 3-go Maja 5 -- tel. 109.

Dostawa papieru i materiałów piśmiennych do biur rządowych, komunalnych i prywatnych
Pomoce naukowe własnego wyrobu dla szkół wszelkiego typu.

Adres Redakcji i Administracji: Brześć n/B.
Kuratorjum Okręgu Szkolnego Brzeskiego.

Prenumerata roczna Dziennika Urzędowego 6 zł.
Cena pojedynczego numeru 60 groszy.

Ogłoszenia na okładce: cała strona 160 zł. 1/2 strony 80 zł. 1/4 strony 40 złotych.

Ogłoszeń w tekście nie umieszczamy.

Konto P. K. O. Nr. 30.527.